Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Queens Apskrity $8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States,
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827-1828

No. 207 ★ ★ ★ Richmond Hill 19, N. Y., Šeštad., Spalio-Oct. 28, 1950 ★ ★ ★ Metai XL. Dienraščio XXXII.

Kviečiame.

Uruguajiečių laikraščio sukaktis.
Dabar jis geras.
Sena pasaka.
Rašo R. MIZARA

Tai mes ir vėl stovime prieš savo dienraščio metinę šventę — koncertą.

Girdėtis, jog kryžiokai ruošiasi išstatyti pikietą.

Ką tie žmonės tuo mano pasiekti — jų biznis. **Mes gi kviečiame visus gerus žmones atvykti koncertan, būti savo metinėje šventėje.**

Prašome atvykti ne tik didmiesčio lietuvius, o ir apylinkių.

Kviečiame New Jersey, taipgi Connecticut valstijų lietuvius atvykti.

Kviečiame būti ir philadelphiečius!

★

Nėra paslaptis, jog šiuo metu, didžiulio pabrangimo metu, leisti dienraštis yra didelis ir sunkus darbas.

Pažangioji lietuvių visuomenė tai supranta ir ji moka savo dienraštį paremti, nes be dienraščio gyvenimas būtų sunkus.

★

Šį mėnesį sukako 15-ka metų, kai Uruguajaus lietuviai pradėjo leisti savo laikraštį "Darbą".

Sukakties proga uruguajiečiai išleido padidintą Darbo numerį. Mes dar jo negavome, bet tikimės, kad bus gražus ir įdomus.

Darbo redaktorius, Antanas Vaivuskas, parašė šviesai gražų straipsnį apie Pietų Amerikos lietuvių darbininkų spaudą.

Jis tilps ketvirtame šviesos numeryje, kuris jau yra spaudoje.

★

Niujorkiškis dienraštis "Compass" atvirai ir aiškiai pasisako už kongresmano Marcantonio išrinkimą Kongresan.

Jis taipgi ragina piliečius balsuoti už visą Amerikos Darbo Partijos (kuri yra dalis Progresyvių Partijos) kandidatų sąrašą.

Iš tikrųjų, šiemet Amerikos Darbo Partija turi išstačius gerus žmones į visas atsakingas vietas.

Atsižiūrint į tai, kokią makalienę daro republikonai ir demokratai, kiekvienas padorus pilietis ir tegali šiemet balsuoti tik už Darbo Partijos kandidatų sąrašą.

★

Amerikos vyriausybė yra griežtai nusistačiusi už tai, kad Trygve Lie būtų dar penkeriems metams išrinktas Jungtinių Tautų generaliniu sekretoriumi.

Kada Trygve Lie, atsimenate, kadaise griežtai stojo už taiką, už tarimąsi su Tarybų Sąjunga, tuomet jis buvo apšauktas beveik komunistu.

Dabar gi jis jau ir vėl geras gerutis.

★

Filipinų valdžia išleido pareiškimą, skelbiantį, jog Amerikoje vyrauja graftas ir korupcija.

Kad taip yra — niekas negali užginčyti.

Bet kaipgi yra Filipinuose? Ar ten nėra korupcijos?

Taip, ten to visko užtenka. Va, ko dėl ten liaudis su ginklu rankoje kovoja prieš Quirino valdžią.

★

Draugas rašo, jog prelatas Juozas Stankevičius buvęs prievarta nugabentas į visos Tarybų Sąjungos taikos šalininkų kongresą.

Tai sena pasaka, kuriai tegali tikėti tik labai silpno išsilavinimo žmonės.

★

"Net ir žydai daugelis nemėgsta raudonos spalvos," rašo kunigų Draugas.

Tai nėra nieko nauja.

AMERIKA ATMETA SOVIETŲ PLANĄ DĖL GINKLAVIMOSI APRĖŽIMO

Planas siūlė trečdaliu numušt apsiginklavimą, užginț A-bombą

Lake Success, N. Y. — Amerikos delegatas Warren Austin, kalbėdamas politiniame Jungtinių Tautų seimo komitete, atmetė Sovietų atstovo Andriaus Višinskio pasiūlymą, kad:

Penkios didžiosios valstybės, nuolatiniai Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos nariai, privalo tartis ir ramiomis derybomis išspręsti ginčijamus klausimus.

Uždrausti atom-bombų naudojimą ir pasmerkti kaip karinį kriminalistą tokią valstybę, kuri pirma pradės atominius ginklus vartoti.

Trečdaliu sumažinti ginkluotas įvairių šalių jėgas.

Anglijos delegatas Kenneth Younger taipgi atmetė šį sovietinį planą.

Kaip jis, taip ir Amerikos atstovas Austinas sakė, jog Sovietų pasiūlymas "ne ščyras", net "pavojingas".

3 medicinos moksliininkai laimėjo Nobelio dovaną

Stockholm, Švedija.— Amerikiečiai medicinos mokslininkai Philip Hench ir Edward Kendall ir Šveicarijos profesorius dr. Tadeušas Reichsteinas laimėjo tarptautine Nobelio dovaną — 31,715 dolerių, kurie bus lygiai jiem padalinti.

Dovana jiem skirta už **cortisone** ir **ACTH** atradimą kaip gyduolių nuo reumatinio sąnarių uždegimo.

Jie išskyrė cortisone iš viršinkstinės gyvulių liaukos, o ACTH iš posmegeninės (pituitarinės) liaukos.

Dr. Reichstein yra Lenkijoj gimęs.

Trys sveturgimiai paleisti už užstatą

San Francisco. — Federalis apskrities teisėjas Michael J. Roche įsakė paleisti už užstatus iš kalėjimo tris nepiliečius sveturgimius, kuriuos valdžia areštavo pagal žandarišką McCarrano įstatymą.

Tie žmonės yra Nat Yanish, Daily People's World laikraščio administracijos narys; Ernest Fox, veiklus Laivakrovių Unijos darbuotojas, ir David Schlossberg, sekretorius pašalpinės žydų draugijos.

Kiekvienam skirta po $,5000 užstato.

Belgija užgynė komunistų laikraščius kariuomenei

Brussels. — Belgijos valdžia uždraudė bet kokius komunistinius laikraščius kareivinėse ir lakūnu bei jūreivių stovyklose. Tai todėl, kad tie laikraščiai smerkia amerikinį karą Korejoje ir priešinasi karinės tarnybos ilginimui Belgijoje.

Kodėl amerikonai gerinasi vokiečiam

Frankfurt, Vokietija. — Karinė amerikonų vyriausybė vakarinėje Vokietijoje skatina jankius draugauti - broliautis su vokiečiais ir vokietėmis; nemokamai kviečia vokiečius į amerikonų futbolo rugtynes; savo armijos laikraštyje spausdina vokiečių kalbos pamokas, ir kitais būdais stengiasi patraukti vokiečius prie jankių.

Amerikiniai korespondentai sako, numatoma, kad vokiečiai galės būti "mūsų talkininkai" kitame kare.

Francūzai slepia savo prakišimus Indo-Kinoj

Saigon, Indo - Kina. — Vietnamo liaudininkai užėmė pozicijas tik už trejeto mylių nuo francūzų tvirtovės Laokay, šiauriniame Indo - Kinos ruožte, paliai Kinijos rubežių.

Amerikiniai korespondentai skudžiasi, kad francūzų cenzūra užgniaužia žinias apie liaudininkų laimėjimus prieš francūzus.

Jungtinių Valstijų atstovas Heath tariasi su francūzų valdžia apie reikalą atliuosuoti cenzūrą.

Sušaudyta 16 Čiango šnipų

Peking. — Naujosios Kinijos teismas nusmerkė mirti šešioliką Čiang Kaišeko tautininkų šnipų. Nusmerktieji tapo sušaudyti.

Kompanijų pelnai pakilo 21 procentu

New York. — Didžiosios korporacijos per devynis pirmuosius šių metų mėnesius gavo $3,374,055,000 grynų pelnų, tai yra, 21 procentų ir 1 dešimtadaliu daugiau, kaip per tą patį 1949 metų laikotarpį.

Valdžia uždraudė statyt pasilinksminimų vietas

Washington. — Jungtin. Valstijų valdžia užgynė statyti teatrus, pramogų klubus, sportu aikštes ir kitus pasilinksminimo įrengimus. Sako, reikia taupyt medžiagas ir darbo jėgas kariniams dalykams.

Laisvės vajus

Su pabaiga spalių mėnesio mūsų vajininkai sekamai stovi:

Vajininkai	Turi punktų
Brooklyno vajininkai	630
D. Jusius, Worcester	584
Jonas Grybas, Norwood	560
Phila. vajininkai	524
L. Bekis, Rochester, N. Y.	327
L. Žemaitienė - M. Stulgaitis, Hartford	250
Grand Rapids vajininkai	168
C. K. Urbonas, Hudson, Mass.	160
P. Slekaitis, Scranton	160
M. Svinkūnienė, Waterbury	150
S. Kuzmickas, Shenandoah	144
F. Klastow, Great Neck	140
A. Bernat, Los Angeles	140
F. Bloznelis, Catskill, N. Y.	140
LLD 20 kp. Moterų sk., Binghamton, N. Y.	126
S. Tvarijonas, Detroit	84
Wilkes Barre vajininkai	70
S. Wolf, Paterson	56
S. Tvarijonas, Detroit	56
Rumford Vajink.	56
Ig. Karlonas, Tukahoe, N. Y.	56
J. Kazimir, Pittsburgh	52
K. Abekienė, Chicago	28
Chesterio Vajininkai	28
J. Didjun, New Haven	28
J. A. Kazlauskas, Phila.	28
S. Penkauskas, Lawrence	28
Tacoma, Wash., vajininkai	28
Montreal vajininkai	28
Elizabeth, N. J., vajinin.	28
Newark, N. J., vajin.	28
Cleveland vajin.	28
Bridgeport, Conn. vajin.	28
Gardner Vajink.	28
LLD 13 kp. Easton	25
A. N., Haverhill	24

Aukos Laisvės Reikalams

Aukų dienraščio reikalams gavome sekamai:

LDS 8 Apskr., per J. Urbonas, Pittsburgh	$20.00
Liet. Moterų Kliubas, Phila.	15.00
Old Lady-A, Brooklyn	13.00

(Tąsa 2-rame puslapyj)

Kinija vėl protestuoja prieš Amerikos lėktuvų įsiveržimus

Lake Success, N. Y.—Čou En-lai, naujosios Kinijos premjeras ir užsienio reikalų ministras, atsiuntė jau penktą protestą Jungtin. Tautoms, kad Amerikos lėktuvai "vis dažniau laužo Kinijos sieną", perskrisdami iš Korejos į Mandžuriją.

Dabartinis Čou En-lai protestas,— adresuotas generaliam Jungtinių Tautų sekretoriui Trygvei Lie, Jungt. Tautų seimo pirmininkui Nasrollai Entezamui ir Saugumo Tarybos pirmininkui, amerikonui Warrenui Austinui, — sako:

— Trečiadienį šią savaitę vėl 8 amerikiniai lėktuvai perskrido per sieną į Mandžuriją ir šaudydami sužeidė vieną vaiką ir karvę.

Mes jau penktą kartą protestuojame prieš Amerikos lėktuvų įsiveržimus. Bet Jungt. Tautų Saugumo Taryba nieko dėl to nedaro todėl, kad Amerika kontroliuoja Saugumo Tarybos daugumą. Priešingai, Jung. Tautų seimas dar užgyrė neteisėtą rezoliuciją, remiančią užpuolikišką amerikinį įsiveržimą į Korėją, — sako Čou En-lai.

Vėliausios Žinios

Koreja. — Šiaurinės Korejos liaudininkų lėktuvai taipgi bombardavo amerikonus.

Lake Success, N. Y. — Bolivijos, Filipinų ir šešių kitų kraštų atstovai perša priimti Ispanijos Franko fašistų valdžia į tūlas Jung. Tautų komisijas.

Amerika remia jų pasiūlymą.

Saigon, Indo - Kina. — Vietnamo liaudies partizanai išmušė francūzus iš vietų tik už 2 mylių nuo Laokay tvirtovės.

Francūzai, vartodami amerikinius lėktuvus, atkakliai bombarduoja partizanus.

Washington. — Prezid. Trumanas pranašavo, kad ateinančią žiemą dar nebus susidūrimų su Sovietais.

Washington. — Jungtin. Valstijos pasirašė plačią karinio bendradarbiavimo sutartį su Kanada.

Havana, Kūba. — Mirė buvęs Kūbos prezidentas Miguel M. Gomez, 61 metų amžiaus.

Pernai buvo padaryta Gomezui smegenų operacija New Yorke.

ŠIAURINIAI KOREJIEČIAI ATMUŠĖ TAUTININKUS

Nuvijo priešus nuo Mandžūrijos sienos; kirto smūgį anglams

Koreja, spal. 27. — Šiaurinės Korejos Liaudies Armija ugningai kontratakavo Pietinės Korejos tautininkus ir atmušė juos atgal pietiniame Yalu upės šone. Ši upė yra siena tarp Korejos ir Mandžurijos, Kinijos provincijos.

Šiauriniai liaudininkai taipgi sumušė amerikonų komanduojamus Pietinės Korejos tautininkus ties Ondžongu, 50 mylių į pietus nuo Mandžurijos rubežiaus. Liaudininkai visai apsupo tautininkų armijos dalinį.

Šiaurinė Liaudies Armija kirto smūgį ir anglams šiaurvakariniame fronte, apie 20 mylių į pietus nuo Mandžūrijos rubežiaus.

Amerikonų komandieriai skubotai siunčia pastiprinimus savo talkininkams.

Dr. J. J. Kaškiaučius nuteistas kalėjiman

Newark, N. J.— Essex apskrities teisėjas John Francis nuteisė daktarą J. J. Kaškiaučių nuo 12-kos iki 15-kos metų kalėti; ji kaltino už padarymą aborto tūlai moteriškei.

(Dr. Kaškiaučius sakė, jog prieš tūlą laiką buvo atvykusi į jo ofisą tūla moteriškė ir verkdama prašė "gelbėti." Padėdamas pacijentei, dr. Kaškiaučius surado, kad jinai pati pirmiau "gelbėjosi." Dėl to buvo sudaryta prieš jį byla.)

Suimtas už "Amerikos Balso" sprogdinimą

Washington. — Tapo suimtas Hermanas Fl. Kinner, kad dinamitu sprogdino valdinę "Amerikos Balso" radijo stotį Masone, Ohio. Manoma, kad Kinner pamišėlis.

Areštuotas, Kinner teisinosi, kad "tas radijas visokiai balsais kalbėjo tuo pačiu laiku."

"Aemrikos Balsas" per radiją skleidžia įvairiomis kalbomis propagandą prieš komunizmą.

Bet valdžia surado, jog Kinneris nieko bendra neturi su komunistais.

Keturi žuvo Franko parade

Las Palmas, Kanarių Salos. — Čia atvykus Ispanijos diktatoriui Frankui, buvo suruoštas didelis paradas. Sulūžo vienas balkonas, prisigrūdęs parado stebėtojų; taip ir užsimušė 4 stebėtojai.

Kūdikių paralyžiaus Plitimas Amerikoje

Washington. — Šiemet jau 37,000 amerikiečių susirgo kūdikių paralyžium, tai keliais šimtais daugiau, negu pernai tokiu pat laikotarpiu.

D. FEDERACIJA REIKALAUJA NEPRIIMT KINIJOS Į J. TAUTAS

Washington. — Darbo Federacijos žurnal. Monthly Survey ragina Ameriką vetuoti - atmesti siūlymus, reikalaujančius priimt Kinijos Liaudies Respubliką į Jungtines Tautas.

Vokiečių armija iš tikrųjų atkuriama, sako Daladier

Paryžius. — Buvęs Francijos premjeras Daladier karčiai pareiškė, kad "iš tikrųjų jau nusprėsta atgaivint vokiečių armiją" vakarinėje Vokietijoje.

Francijos valdžia įpiršo seimui pasiūlymą, kad vokiečių kariuomenė būtų naudojama tiktai kaip sudėtinė dalis bendrosios vakarinių kraštų armijos prieš komunizmą. Bet tai tik priedangos skraistė, po kuria bus atsteigiama vokiečiu armija, kaip dejuoja Daladier.

Čiangas kankino ir iškustus saviškius

Formoza. — Čiang Kaišeko tautininkai kankina visus, kuriuos tik kas paskundžia kaip komunistus: stengiasi išveržt iš jų prisipažinimą.

Pasirodė, kad čiangininkai taip budeliavo ir ištikimuosius savo sėbrus, kurie buvo melagingai įskųsti kaip "raudonieji."

Čiango valdžia, pagaliaus, pasiuntė kalėjiman keturis saviškius liežuvninkus, kurie iš asmeninio kerštо įskundė kelis čiangininkus kaip "komunistų bendradarbius."

Tariasi apie paramą Anglų karui prieš Malajiečius

London.— Jungtinių Valstijų atstovai tariasi su Anglijos valdininkais apie karo pasmarkinimą prieš Malajos partizanus. Anglija prašo daugiau karinės pagalbos prieš Malajos patrijotus, kovojančius dėl savo krašto nepriklausomybės nuo Anglijos.

Pasitarimuose dalyvauja ir 18 Amerikos karininkų, sugrįžusių iš Malajos. Ten jie stebėjo karo eigą tarp anglų ir malajiečių.

ORAS. — Vėjas, apsiniaukę ir šilčiau.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co., per six months	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Ne duona, bet ginklas į jaunimo rankas

Labai idomią, bet dar labiau keistą prakalbą prezidentas Trumanas pasakė Jungtinių Valstybių Nacionalės Gvardijos Susivienijimui. Jei tai būtų kalbėjęs paprastas žmogelis, žmogus manytum, kad jis nemiegodamas sapnavo. Bet kalbėjo Amerikos prezidentas, vadas didžiausios ir turtingiausios kapitalistinės šalies visam pasaulyje.

Tik pagalvokime apie prezidento prakalbos turinį. Iš vienos pusės, visiškai teisingai ir su nusistebėjimu jis pasakė, kad šiandien armijos bei karo tarnybai netinka 34 procentai mūsų jaunimo. Netinka dėl jų menkos sveikatos, dėl jų protinio silpnumo. Jis teisingai, sveikai pareiškė, kad tai yra "didžiausias pažeminimas turtingiausiai pasaulyje šaliai su visu tuo medicininiu žinojimu, kuris šiandien gyvuojąs pasaulyje."

Bet, iš kitos pusės, ar žinote, kas, prezidento nuomone, tą pažeminimą, tą gėdą pašalintų, kas tą mūsų jaunų vyrų sveikatą pataisytų? Pasiklausykite mūsų gerojo prezidento žodžių. Jis pasakė: "Visuotinės militarinės lavybos programa tą padėtį pašalintų."

Ar ponas prezidentas rimtai pagalvojo, kai šitą nesąmonę pasakė? Jeigu būtų pagalvojęs, būtų nesakęs.

Kada jaunuolis bus šaukiamas militarinėn tarnybon arba lavybon? Tada, kada sulauks aštuoniolikos arba devyniolikos metų. Bet tada jo sveikata juk bus jau sukaneveikta, sugadinta. Kaip tik šiandien to amžiaus sulaukusių 34 procentai jaunuolių pasirodo fiziškai ir protiniai netinkami militarinei tarnybai. Tai kaipgi ta padėtis bus pašalinta, jeigu nieko nebus daroma jaunimo sveikatingumui pakelti dar prieš aštuonioliką metų amžiaus? Tai absurdas, tiesiog pasityčiojimas iš jaunimo ir viso to be galo svarbaus jaunimo sveikatingumo reikalo sakyti, kad nesveikam jaunuoliui įduosi į rankas ginklą, pavaikysi po laukus, pamokysi, kaip šautuvą bei kanuolę operuoti, ir visos jo fizinės ir protinės nelaimės išnyks!

Tą baisią, pažeminančią padėtį galėtų pašalinti tiktai didžiausias visos šalies susirūpinimas visos mūsų visuomenės sveikatingumo problema. Jeigu nesveiki sūnūs, tai juk tokiam pat nuošimtyje nesveiki ir jų tėvai. Jeigu nesveiki sūnūs, tai juk tokiam pat, o gal dar didesniam laipsnyje nesveikos yra dukterys. Tai kaip pataisysime jų sveikatą? Kaip pašalinsime iš mūsų turtingiausios pasaulyje šalies tą pažeminimą ir gėdą?

Apie tai prezidentas nė prisiminti neprisiminė. Tik jis prismygęs reikalauja iš Kongreso įstatymo dėl įvedimo Amerikoje visuotinės militarinės tarnybos.

Bilijonai ir bilijonai dolerių išleidžiama karo ir militarizmo reikalams, o visuomenės sveikatingumo pakėlimui neturime pinigų. Tasai baisus apkrovimas darbo žmonių taksais kaip tik dar labiau sunkina visuomen. ekonominę būklę, kaip tik dar labiau muša žemyn tiek jaunuolių, tiek senuolių sveikatingumo lygį.

Penkių didžiųjų susirinkimas

Jungtinių Tautų Asamblėjos politinis komitetas nutarė patarti penkioms didžiosioms valstybėms susirinkti ir rimtai pasikalbėti taikos išlaikymo reikalais. Reikia tikėtis, kad Asamblėja tą pasiūlymą užgirs. Tai bus geras, teisingas žygis.

Ar tos didžiosios valstybės susitars, tai jau kitas klausimas. Šiuo tarpu svarbu, kad bus dedamos pastangos susitarti, kad bus bandoma susitarti.

Bet tuoju iškyla atstovybės problema. Kas atstovaus didžiąją Kiniją?

Jungtinės Valstybės tebesilaiko pripažinimo Čiango režimo. Tarybų Sąjunga ir Britanija yra pripažinusios Kinijos Liaudies Respubliką.

Nejaugi mūsų vyriausybė griežtai laikysis, kad tuose penkių didžiųjų pasitarimuose Kinijos vardu kalbėtų Čiang Kai-šeko klika?

Jei taip atsitiktų, tai nė pats penkių didžiųjų susirinkimas negalėtų įvykti. Kinijos Liaudies Respubliką pripažinusios valstybės jokiu būdu, mums atrodo, nesutiks, kad Čiang kalbėtų visos Kinijos vardu—Kinijos, kurios jis jau seniai nebeturi.

Kova dėl Jungtinių Tautų sekretoriaus vietos

Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus vieta yra svarbiausia, atsakingiausia vieta visoje organizacijoje. Generalinis sekretorius yra organizacijos galva, vadas.

Antra, toje vietoje turi sėdėti žmogus, kuris nėra įrankis jokiai tautų grupei bei jokiai tautai. Jis turi būti griežtai neitralus. Jis turi suprasti tą istorinę tikrovę, jog Jungtinės Tautos susideda iš šalių su įvairiomis, skirtingomis socialinėmis santvarkomis, kad Jungtinės Tautos negali tapti nė vienos grupės, nė vienos tautos satelitu.

Nuo pat Jungtinių Tautų susiorganizavimo, visą laiką, per visus penkeris metus, generalinio sekretoriaus pareigas ėjo norvegas Trygve Lie. Sykiais jis buvo kritikuojamas iš dešinės, sykiais iš kairės. Amerikos komercinė spauda buvo pradėjus jį vadinti "komunistų pastumdėliu." Iš kairės buvo jam primetamas pataikavimas Amerikos vadovaujamam kapitalistinių tautų blokui.

Nuo to laiko, kai iškilo Korėjos konfliktas, Trygve Lie griežtai ir atvirai atsistojo Amerikos pusėje, užgyrė visus prezidento Trumano ir generolo MacArthuro žygius.

Dabar dalykas taip stovi: Tarybų Sąjunga jokiu būdu nesutinka ji rinkti generaliniu sekretorium antram penkių metų terminui, Jungtinės Valstybės taip pat griežtai stoja už jo išrinkimą.

Kaip tas klausimas pagaliau išsispręs, sunku pasakyti. Dalykas yra tame, kad Saugumo Taryba nominuoja sekretorių, o Asamblėja renka. Kad žmogus būtų Saugumo Tarybos nominuotas, už jį turi balsuoti penki pastovieji Saugumo Tarybos nariai. Todėl aišku, kad legališkai negali būti išrinktas sekretoriumi joks asmuo, kuriam pasipriešins Tarybų Sąjunga arba Jungtinės Valstybės.

Menševikiškas įovalas apie darbininkus, darbą ir atlyginimą socialistinėje ir kapitalistinėje santvarkoje

Tarybinis profesorius S. Beradzė parašė straipsnį apie darbo atlyginimo principą Tarybų Sąjungoje ir pabrėžė, kad "tarybų valstybėje nėra žmonių, gyvenančių iš kitų darbo."

Jį sukritikuoti arba "sukirsti" pasišoko menševikiškų Naujienų redaktorius. Bet iš jo kritikos išėjo tiktai vienas didelis keleto špaltų menševikiškas įovalas. Naujienų redaktorius rašo, tartum jis nebūtų nė girdėjęs apie marksizmą arba mokslinį socializmą bei jo principus.

Ypatingai Grigaičiui nepatiko prof. Beradzės pareiškimas, kad kapitalistinėse šalyse "didelę dalį darbo produktų, kuriuos sukūrė darbininkai, pasisavina kapitalistai, kaip gamybos pramonių savininkai." O kaip, girdi, ar ne tas pats atsitinka socialistinėje šalyje, nors joje kapitalistų nebesiranda? Ir verčia jis klausimus vieną po kito.

"Ar sovietų valdžia atiduoda darbininkams visą jų pagamintą produktą?" klausia net įkaitęs Naujienų orakulas. Ir tęsia: "Beradzė į šį klausimą neatsako. Bet kiekvienas gali supras, kad sovietų valdžia taip pat, kaip ir kapitalistai, didelę dalį pagaminto produkto darbininkams atima. Jeigu ji neatimtų, tai iš ko ji gyventų?"

Aišku, kad negalėtų gyventi. "Jeigu tarybinė valdžia atiduotų darbininkams visą jų pagamintą produktą, tai iš kur ji gautų lėšų savo milžiniškai armijai ir policijai išlaikyti ir joms apginkluoti?... Jeigu sovietų valdžia atiduotų darbininkams **visą** produktą, tai ji negalėtų nei išlaikyti mokyklų, nei tiesti kelių, nei statyti naujų fabrikų..."

Todėl, suprantama, "labai didelė dalis darbininkų pagaminto produkto, vadinasi, tenka ne darbininkams, o valdžiai..." (N., spalio 23 d.)

Valstybė ir produktai ten ir čia

Kitais žodžiais, trumpai ir drūtai pasakius, tarybinė valdžia **paima dalį darbininkų pagaminto produkto formoje taksų** (mokesčių) išlaikymui įvairių įvairiausių įstaigų. Antra, kadangi valstybė kontroliuoja taip pat pramonines ir kitokias darbo įmones, tai kita dalis to paties pagaminto produkto turi nueiti statymui fabrikų, tiesimui geležinkelių bei kelių ir t.t. Tiktai likusioji produkto dalis nueina darbininkams, kurie jį fabrike pagamino, formoje algų.

Taip yra socialistinėje santvarkoje. Tuo būdu, šaukia Naujienų redaktorius, ten toks ir dar žiauresnis išnaudojimas, negu kapitalistinėje santvarkoje.

Šios "filosofijos" pasiskaitęs dar aklesnis už redaktorių menševikų dienraščio skaitytojas pagalvos: Koks puikus iš to redaktoriaus galvočius! Kaip gražiai jis sukirto ne tik prof. Beradzę, bet ir visą socialistinę ekonomiką!

Tačiau apsišvietęs žmogus, nors šiokį tokį supratimą turėdamas apie socialines santvarkas, tą redaktorių paskaitys arba neišmanėliu, arba sąmoningu apgaviku, savo skaitytojų klaidintoju.

Kaip gi dalykas ištikrųjų stovi? Ogi taip, kad niekur niekuomet joks marksistas, joks marksistinis ekonomistas, neigi prof. Beradzė, nesakė, neteigė, kad socialistinėje arba tarybinėje santvarkoje **visas** darbininkų pagamintas produktas atitenka tiesiai tiems patiems darbininkams. Aišku, kad bet kokioje santvarkoje, tiek socialistinėje, tiek kapitalistinėje, **dalis** produkto turi eiti ir eina valstybinių, socialinių ir kitokių įstaigų išlaikymui.

Iš ko kita pasilaikys tos įstaigos? Nejaugi to paprasčiausio dalykėlio nesupranta, negali suprasti "marksistas" iš Naujienų?

Pavyzdžiui, iš kur gi, arba kuo gi pasilaiko mūsų, Amerikos, valstybės aparatas, mūsų įvairiausios ir visokiausios įstaigos, mūsų mokyklos, mūsų knygynai (bibliotekos), mūsų milžiniškos militarinės ir policijos jėgos? Tai visa nepasilaiko dvasia šventa. O jeigu jos pasilaiko grigaitine dvasia šventa, tai kokiems galams mes mokame tokius milžiniškus federalinius ir valstijinius taksus?

Taip pat aišku, kad įstaigų tarnautojai arba darbininkai, tie valdininkai, tie kariai ir policistai jokių produktų pramoninėse įmonėse nepadaro, nepagamina, nes jie fabrikuose nedirba. Aišku, nors to negali suprasti, nepajėgia suprasti menševikų mokytojas, kad gera, didelė, tiesiog milžiniška dalis darbininkų pagamintų produktų atitenka šitiems reikalams.

Ar tai išnaudojimas?

Pasakysime dar ir kitą dalyką. Pasakysime, kad joks marksistas niekuomet nemokė ir nemoko, kad šitas "atėmimas" iš darbininkų tos dalies produkto užlaikymui bei vedimui tų įstaigų, tų aparatų bei priemonių, būtinai socialiniai reikalingų, yra darbininkų išnaudojimas. Pavyzdžiui, ar galima vadinti darbininkų išnaudojimu tai, kad dalelė jų pagaminto produkto nueina užlaikymui knygynų (bibliotekos) bei mokyklos, kur darbuojasi kiti darbininkai (prižiūrėtojai, mokytojai)? Negalima vadinti ir niekas nevadina, apart Grigaičio. Knygynas mokykla yra būtinai reikalingos visuomeniškos įstaigos. Be jų juk, plačia prasme kalbant, negalėtų būti nė fabriko, nė moderniškos gamybos. Nebūtų nė to produkto, pramonės darbininkų pagaminto. Tokiu būdu bibliotekos vedėjo, arba mokyklos mokytojo darbas taip pat būtinas, taip pat reikalingas, kaip anų darbininkų, dirbančių įmonėje. Tai yra, jų darbas taip pat, nors netiesioginiai, prisideda prie to produkto pagaminimo ir yra skaitoma to produkto dalimi.

Tą irgi supranta ir žino kiekvienas blaivaus proto žmogus. Pasirodo, kad tos tiesos dar nėra įsisąmonines menševikiško dienraščio redaktorius. O drąsos jis turi kritikuoti žymų marksistinį ekonomistą.

Kas dar atsitinka?

Taigi, mes matome, kad tiek socialistinėje, tiek kapitalistinėje santvarkoje dalis darbininkų pagaminto produkto eina ir turi eiti išlaikymui socialinių įstaigų, valstybės aparato, militarinių jėgų ir t.t.

Bet kapitalistinėje santvarkoje dar kas kita atsitinka. Didžiulė produkto dalis eina privatiškam fabriko savininkui. Jis gali būti vienas asmuo, tuzinas asmenų, arba kompanija, korporacija. Bankai, didžiosios žemės taip pat yra kapitalistų rankose. Jie sudaro ištisą klasę. Tai jie tikriausia ir gyvena kitų darbu. Tik dalelę gautos produkto dalies kapitalistas įvesdina į pataisymą fabriko arba pastatymą naujo. Daug didesnė tos dalies dalis eina tų parazitų išlaikymui, jų gyvenimo reikalų aprūpinimui. Eina ne tik jų pragyvenimui, bet ir jų tarnams ir tarnaitėms, jų katėms ir šunims, kurie taip pat, nors dirba, bet socialiniai nenaudingą darbą.

Štai ko nėra ir negali būti socialistinėje santvarkoje.

Tik Naujienų redaktorius gali teigti, kaip jis teigia, kad socialistinės įmonės prižiūrėtojas, vedėjas, bei socialistinės įstaigos arba valstybės tarnautojas yra toiygus išnaudotojas, kaip mūsų kapitalistinės įmonės savininkas, nu, Fordas arba Rockefelleris. Jis tiesiog ir sako: "juk milijonai soviet. valdininkų, policininkų, žvalgybininkų, armijos karininkų ir partijos pareigūnų gyvena, patys nieko nepagamindami, o sunaudodami tą, ką pagamina darbininkai ir ūkininkai." Kitais žodžiais, ten valdžios tarnautojai, įstaigų tarnautojai, kariai, karininkai, policininkai, mokytojai, profesoriai yra toki pat kapitalistai, kaip Amerikos ir Anglijos fabrikų, bankų, geležinkelių, kasyklų savininkai, nes jie, kaip ir šitie kapitalistai, "nieko nepagamina". Bet tuo patim mastu matuojant, išeina, kad ir mūsų milijonai valdžios tarnautojų, FBI žvalgybininkų ir policininkų, karių ir karininkų, ne vienos, bet mažiausia dviejų didžiulių partijų pareigūnų, ir visų įstaigų tarnautojų, pavyzdžiui, pašto darbininkai, bibliotekų vedėjai, mokytojai, profesoriai, kolegijų ir universitetų prezidentai, sekretoriai, — visi ir visos yra lygiai toki pat, kaip fabrikų savininkai, bankų savininkai, kasyklų savininkai ir t.t. Visi jie yra, pagal to menševikų orakulo filosofiją, lygiai parazitai, išnaudotojai. Ar ne taip? Jeigu socialistinėje santvarkoje šių kategorijų žmonės yra parazitai, išnaudotojai, kapitalistai, tai juo labiau jie tokiais yra kapitalistinėje santvarkoje.

Bet juk kiekvienas gabus, apdairus kad ir pradinės mokyklos mokinys tuojau pamatys, kad šitoks mokymas yra nesąmonė, gryniausia nesąmonė. Bet kaip tik šitokią nesąmonę Naujienų redaktorius pasakoja savo nelaimingiems skaitytojams. Ne šviečia jis juos, bet per akis apgaudinėja ir mulkina.

Dar vienas labai svarbus faktorius

Apart to, kad kapitalistinė nuosavybės forma duoda visuomenei didžiulę parazitų, išnaudotojų klasę, ji turi dar kitą baisiausią blogybę. Privatinė darbo priemonių nuosavybė pagimdo tokią padėtį, kad įmonės savininkas pasidaro tikriausiu viešpačiu ant savo darbininkų likimo. Pavyzdžiui, vieną gražią dieną jis prieina išvados, kad jam nebeužtenka pelno (gal dėl rinkos susitraukimo), tai kam jam fabriką leisti dirbti? Jis uždarė fabriką, nieko neatsiklausęs, ir išmetė laukan visus darbininkus. Už tų darbininkų gyvenimą jis neatsako. Gal jie neturi nė tai dienai dėl pragyvenimo. Jam nesvarbu. Tegul jie visi iki vienam, ne tik jie, bet ir ištisos jų šeimos, stimpa badu. Fabrikas uždarytas, o jo savininkas, parazitas, kapitalistas, sau gražiai gyvena, švaistosi po įvairius pasaulio kampus, tik džiaugiasi gyvenimu.

Argi tokia baisi rykštė neplaka kapitalistinių šalių darbininkus? Argi milijonai ir milijonai Amerikos darbininkų nėra laikas nuo laiko plakami tokia rykšte? Argi šiandien tokia nedarbo rykštės baimė nepurto kiekvieną Amerikos darbininką?

Tokios nesąmonės, tokios baisybės, tokios kriminalystės nėra ir negali būti socialistinėje santvarkoj, kur viešpatauja visuomeninė nuosavybė. Tai kitas pamatinis skirtumas tarpe socialistinės ir kapitalistinės santvarkos.

To, žinoma, negali suprasti menševikų vadai, o ką jau bekalbėti apie jų eilinius pasekėjus. Jie yra išmokę pūsti į kapitalistinės propagandos triūbą ir aklai pučia. Su teisybe, su protu jiems nėra reikalo skaitytis.

Reikalas ir teisė streikuoti

Tam pačiam straipsnyje Naujienų redaktorius suranda dar ir kitą socialistinei santvarkai primetimą. Jis sako, kad ten darbininkai neturi teisės streikuoti, tuo būdu jie turi būti dar labiau išnaudojami, negu kapitalistinėje santvarkoje.

Visų pirma pastebėsiu, kad ten **darbininkai** turi teisę streikuoti, bet neturi **reikalo** streikuoti. Kam ir prieš ką jie streikuos? Algos ir darbo sąlygos nustatomos jų pačių atstovų su įmonių vedėjais. Jie visi organizuoti į darbo unijas. Argi būtų proto streikuoti prieš save?

Bet galima į tą klausimą pažvelgti ir iš kitos pusės. Pakalbėkime apie "didesnį išnaudojimą."

Mes čia Amerikoje irgi turi ne vieną, bet keletą milijonų darbininkų, kuriems yra tiesiog atimta teisė streikuoti. Paimkime pašto darbininkus, įvariausius valdžios tarnautojus, įvairių komunališkų priemonių valdomus darbininkus, mokytojus ir t.t., kuriems yra uždrausta streikuoti. Ar galima sakyti, kad jie yra labiau išnaudojami vien tik todėl, kad jiems nevalia streikuoti? Ne, jie nėra labiau išnaudojami už kitas darbininkų kategorijas. Faktas, kad į tuos darbus žmonės veržiasi, geriausia įrodo, kad šios kategorijos darbininkai, abelnai paėmus, nesijaučia labiau nuskriaustais už kitus darbininkus.

Viską sudėjus į daiktą. Naujienų redaktorius sukirto ne prof. Beradzę, bet pats save. Jis pats dar kartą pasirodė dideliu ignorantu.

Amerikonas.

Laisvės vajus

(Tąsa nuo 1-mo psl.)

J. Mikus, Pittsburgh	10.00
J. Green, Pittsburgh	10.00
A. Grigas, Pittsburgh	5.00
A. Karpovich, Methuen	4.00
Jonas Gailiunas, Brooklyn	3.00
J. Gailiunas, Brooklyn	3.00
J. Putrus, Randolph, Mass.	3.00
J. Matul, Dorchester, Mass.	3.00
J. M. Herman, Arlington, Mass.	3.00
A. Fikunas, Connerton, Pa.	3.00
M. Misevich, Yonkers, N. Y.	3.00
J. Kemenat, W. Frankfort, Ill.	3.00
B. Tusky, Scranton	3.00
M. Bradauskas, Detroit	3.00
V. Kapicauskienė, Binghamton, N. Y.	3.00
Ant. Balzaris, Scottville, N. Y.	3.00
A. Wentz, Pittsburgh	3.00
J. Krukonis, Worcester	3.00
J. Pattison, Worcester	3.00
A. Kaladzinskas, Rumford	2.00
V. Žalys, Winnipeg, Canada	2.00
A. Jasulaitis, Brooklyn	1.00
B. Bernotienė, Worcester	1.00
P. Bacevičius, Worcester	1.00
A. F. Miller, Worcester	1.00
K. Vaitelienė, Worcester	1.00

Visiems atsinaujinusiems prenumeratas ir aukavusiems tariame širdingai ačiū! **Laisvės Admin.**

LITERATŪRA IR MENAS

Meno veikla sezoną pradedant

Koncertai ir vaidinimai, paskaitos ir kita meninė-kultūrinė veikla pradeda judėti salėse. LMS trečiosios apskrities ribose šiuo tarpu Hartfordo Laisvės Choro vaidintojų grupė gastroliuoja po kolonijas su veikalu "Nevykusi Meilė." Prieš porą savaičių hartfordiečiai vaidino Brooklyno lietuvių Kultūriniam Centre. Apvaidinę Conn. valstijos kolonijose, jie vyksta Worcesterin.

Tačiaus Brooklyno Liaudies Teatras dar nieko neparodė, o jau laikas veikti. Reikia nugalėti kliūtys ir imtis darbo. Žinoma, tos kliūtys yra įvairios. Stoka tinkamų veikalų, stoka vadovaujančių žmonių sutrukdo mūsų draminį darbą. Bet jei mes įsitikinsime, kad draminis darbas yra svarbus mūsų kultūriniam judėjime, tai rasis ir galimybės teatrinei veiklai.

Liaudies Teatras labai gerai atsirekomendavo pereitam sezone su veikalais "Gieda Gaideliai," "Nesusipratimas" ir "Mūsų Gyvenimo Žaizdomis." Pirmasis veikalas rašytas Lietuvoje ir tą gyvenimą vaizduoja. Pastarieji du pavaizdavo Amerikos lietuvių gyvenimą. Juos abu parašė Rojus Mizara. Šiam rezonui tokių veikalų neturime. Vienok geriau vaidinti kad ir menkesnį veikalą, negu visai nevaidinti. Reikėtų ir vėl sueiti ir ši problema išrišti.

Atostogų Mokyklos klausimas šiais metais stovi geriau, negu kada pirmiau. Dalyvavo didesnis skaičius studentų, finansiniai mokykla susistabilizavo, taip pat jaučiama didesnis visuomenės įvertinimas to kultūrinio darbo. Todėl jau klojama kelias ir sekančių metų LMS Atostogų Mokyklai.

Ypatingai gerai, kad vasarinės mokyklos klausimą kelia patys jauni studentai, kurie joje dalyvavo. Angliškuose mūsų spaudos skyriuose tinkamai atžymėjo mokyklos reikalą chicagietė Virginia Urmon, worcesterietis Richardas Janulis ir Mildred Stensler. Mildred, kaipo LMS 3 Apskrities sekretorė, ne tik kad buvo viena iš vasarinių mokyklų organizatorių, bet buvo ir muzikos skyriaus mokytoja. Prie to, atliko ir mokyklos administracijos pareigas.

Atostogų Mokyklos klausimas neturi atšalti. LMS 3 Apskrities Apšvietos Komisija jau suruošė (spalių 15) kultūrinį vakarą tam tikslui, pakviečiant studentus ir publiką. Helena Jeskevičiūtė, savaitę dalyvavusi Atostogų Mokykloje, davė platesnį pranešimą apie vasarinę mokyklą ir jos reikšmę mūsų kultūriniam judėjime. Taip pat jaunieji studentai dalyvavo ir pareiškė savo nuomones. Smagu žymėti, kad dar nesirado nei vieno, kuris nebūtų patenkintas dalyvavimu Atostogų Mokykloje. Žinoma, prie to prisideda ir tas, kad Worcesterio lietuviai sukūrė tokią puikią, patogią Atostogų Mokyklai vietą, kaip Olympia Parkas.

Po pranešimų, sekė diskusijos ateities vasarinių mokyklų reikalu. Diskusijos davė gerų rezultatų, naujų sumanymų ir patarimų mokyklos ruošėjams. Būtent, kad laikas Atostogų Mokyklos būtų atkeltas iš rugpiūčio į pradžią liepos mėnesio, kad mokyklos organizavimo vajus būtų pradėtas jau dabar, nelaukiant sekančios vasaros. Reikėtų pasibrėžti didesnis studentų skaičius ir jis įvykinti.

Atostogų Mokyklos klausimas reikia kelti platesnėje lietuvių visuomenėje, organizacijose. Mokyklos klausimu reikia daugiau tokių viešų susirinkimų. Ypatingai Worcesteryje, kur mokykla įvyksta, reikia tokio platesnio susirinkimo.

Atostogų Mokykla, žinoma, negali pavaduoti vietinį lavinimąsi, vietinę veiklą. Atostogų Mokyklos daug reiškia lavinime meno jėgų, stiprina organizacinius ir veiklos ryšius. Atostogų Mokyklos turi būt akstinu daugiau ir geriau veikti sugrįžus į savas kolonijas.

Mes negalime būt ramūs, pavyzdžiui, jei dar neįvykinome LMS 3 Apskrities konferencijos pabrėžtus planus. Vienas tų planų, tai LMS 3 apskrities ribose ruošimas *dailės parodos*. Brooklyne mes jau turėjome sekmingą ir gražią dailės parodą 1949 metais. Dabar tokia paroda galima būtų suruošti Philadelphijoj, Hartforde ar Bridgeporte. Tai, žinoma, priklauso nuo minėtų miestų veikėjų, jų sumanumo, iniciatyvos. Apskrities Komitetas gali patarti, padėti, bet negali be vietinių veikėjų suruošti dailės parodą. Mūsų veikėjai turėtų šį klausimą kelti organizacijų susirinkimuose ir spaudoje.

Dailės parodos, kaip ir mūs kiti darbai, yra didelės reikšmės ir apšvietos darbai. Pažangieji žmonės, jų organizacijos, visuomet yra palaikytojai ir auklėtojai liaudies meno, kultūros.

LMS 3 Apskrities Komiteto posėdžiuose jau kyla klausimas festivalio ruošimo. Žinoma, tai ne nacionalio festivalio ruošimas. Kalba eina apie vieno ar dviejų LMS apskričių festivalį. Šiuo klausimu mes dar neturime konkretaus plano, kokios rūšies, kaip įvairus toks festivalis turėtų įvykti, kada jis ruošti?

Festivalio klausimu turėtų pirmiausia pasisakyti mūsų meno vienetai—chorai, vaidintojų grupės, brolių organizacijų veikėjai. Reikia kelti šis ir kiti mūsų kultūrinės veiklos klausimai spaudoje,

V. Bovinas.

Nikolajus Tichonovas Lietuvoje

VILNIUS.—Š. m. rugpiūčio 24 d. į Vilnių lėktuvu iš Maskvos atskrido vienas įžymiausių tarybinių rusų poetų Stalinės premijos laureatas, TSRS Tarybinių Rašytojų Sąjungos generalinio sekretoriaus pavaduotojas Tarybinio komiteto taikai ginti pirmininkas, TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas Nikolajus Tichonovas. Su dideliu džiaugsmu svečią sutinka mūsų respublikos sostinėje Vilniuje lietuvių tarybiniai rašytojai, juo labiau, kad N. Tichonovas yra senas ir nuoširdus lietuvių literatūros draugas. Šis N. Tichonovo atsilankymas Lietuvoje yra antrasis—pirmą kartą su rašytoju Vs. Ivanovu Lietuvoje jis lankėsi dar 1937 metais. Jau tada tarp tarybinių ir kai kurių mūsų rašytojų užsimezgė pažintis, kuri vėliau virto nuoširdžia draugyste. Pirmojo savo atsilankymo metu N. Tichonovas susipažino su dd. Justu Paleckiu, Liudu Gira, T. Tilvyčiu, K. Binkiu ir kitais. Lietuvių rašytojų draugystė su įžymiuoju tarybiniu rusų poetu ypačiai sustiprėjo Tėvynės karo ir vėlesniais metais. N. Tichonovas atliko didelį darbą, į rusų kalbą puikiai išversdamas senosios mūsų literatūros šedevrą—A. Baranausko "Anykščių šilelį," kuris, iš pradžių išspausdintas viename Maskvos žurnale, o šiuo metu išleistas atskiru leidiniu, plačiai pasklido visoje Tarybų Sąjungoje, žymiai prisidėdamas prie mūsų literatūros išpopuliarinimo tarybinių tautų tarpe. N. Tichonovas nemaža prisidėjo prie lietuvių literatūros išpopuliarinimo taip pat lietuvių literatūros dekados Maskvoje metu 1948 metų pradžioje. Poetas dalyvavo lietuvių tarybinių rašytojų pasirodymuose prieš Maskvos klausytojus ir išvertė eilę šių dienų lietuvių poetų—A. Venclovos, J. Šimkaus, V. Mozūriūno ir kt. kūrinių į rusų kalbą. Jis taip pat atliko didelį darbą kaip vienas redaktorių neseniai išėjusios lietuvių poezijos antologijos rusų kalba—"Poezija Litvy."

Ne nuo šiandien įžymiojo rusų poeto N. Tichonovo vardas yra plačiai žinomas ir mylimas lietuvių skaitytojų tarpe. Dar buržuaziniais laikais lietuviškai buvo išleista N. Tichonovo apsakymų knyga "Linksmieji žirgai." Tarybų Lietuvoje buvo išleista lietuviškai jo knyga "Tarybinio žmogaus bruožai," o neseniai iš spaudos išėjo "Rinktinė proza." Lietuvių tarybinėje periodikoje buvo išspausdinta daug N. Tichonovo poetinių kūrinių, išverstų L. Giros, A. Venclovos, A. Churgino, V. Mozūriūno ir kitų poetų.

N. Tichonovas į Lietuvą atvyko arčiau susipažinti su laisvosios Tarybų Lietuvos gyvenimu ir jos žmonėmis, statančiais komunizmą. Palinkėsime įžymiajam poetui, lietuvių tautos ir literatūros bičiuliui iš arti pažinti mūsų kraštą, kuriam savo darbu jis parodė daug meilės.

A. VENCLOVA.

APIE LIETUVOS SKULPTORIUS,— JŲ KŪRYBĄ, JŲ PASIEKIMUS

VILNIUS.—Jubiliejinėje dailės parodoje peržvelgiant išstatytuosius naujus mūsų skulptorių kūrinius, visų pirma atkreipia dėmesį sveikintinas posūkis į žanrinę kompoziciją, ir ypač pastangos galimai realiau, siekiant formos meistriškumo, atkurti tarybinio gyvenimo vaizdus. Lietuviškoje tarybinėje skulptūroje bemaž nebejusti ankstyvesniojo tematinio siaurumo, apsiribojimo portretiniu biustu ir figūra. Parodoje matome visą eilę kompozicinių darbų, vertingų idėjiniu atžvilgiu, o taip pat ir techniškai atbaigtų, išieškota forma ir faktūra.

Vienas iš tokių konkrečiausių pasiekimų—N. Petrulio ir B. Vyšniausko skulptūrinė kompozicija "Keturių komunistų sušaudymas." Autoriai užsibrėžė atkurti vieną ryškiausių lietuvių liaudies išsilaisvinimo iš buržuazijos jungo kovos momentų. Keturi komunistai, fašistinių budelių iškankinti, net ir sušaudymo metu lieka tvirti savo dvasia, kupini gilaus tikėjimo liaudies reikalu, partijos reikalo teisumu. Jie sutinka mirtį šūkiu: "Šalin fašizmą!" Žodžius palydi ryžtingi žvilgsniai, pergalingas mostas. Iškelta ranka tarsi ateitin pratęsia budeliams mestą pasmerkimą. Jaudinanti savo siužeto didingumu, vykusiai išspręsta skulptūrinė kompozicija primena tarybiniam žiūrovui, kad ir šiandien kapitalistiniame pasaulyje siautėja nuožmi reakcija, persekiojanti geriausius liaudies sūnus ir dukras, kovojančius už taiką, už šviesesnį darbo žmonių rytojų, kad ir ant šiandieninių neofašistų — naujojo karo kurstytojų — galvų krinta pelnytas pasmerkimas: "Mirtis fašizmui!"

Skulptoriai N. Petrulis ir Br. Vyšniauskas jubiliejinėje parodoje dalyvauja ir su individualiais savo darbais.

Skulptorius N. Petrulis, jau iš anksčiau žinomas kaip geras portretistas, jautriai ir gyvai sugaunąs portretuojamojo charakterį. Visa eilė jo atliktų portretinių biustų, kaip Lietuvos TSR nusipelniusio artisto K. Gutausko, generolo Macijausko, stachanovininkės Suchockaitės ir kt. dar kartą patvirtina skulptoriaus pasiekimus portreto srityje. Bet be visų šių gerų savybių N. Petrulio kūryboje jaučiasi ir "senojo palikimo" ženklai. N. Petrulis kartais visiškai pasiduoda faktūriniams ieškojimams, užmiršdamas daugiau pastudijuoti ir galutinai suvesti formas, perteikti medžiagą. Ypač dažnai autorius neatkreipia reikiamo dėmesio į žemutinę biusto dalį,—rūbus, postamentą. Visi šie trūkumai gan ryškiai matyti rašytojo K. Korsako biuste.

Jaunas skulptorius Br. Vyšniauskas per palyginti trumpą laiką, tiek dirbdamas kolektyviai su N. Petruliu, tiek individualiuose darbuose, išryškėjo kaip vienas iš gabesnių ir pajėgesnių skulptorių. Jis drąsiai imasi spręsti tematines skulptūrines kompozicijas, užfiksuodamas būdingus nūdienės tikrovės reiškinius. Jo darbai "Džiaugsmas derliumi," "Traktorininkė," rodo gyvą autoriaus veržimąsi į aiškias, realistiškas plastines formas. Jei ankstyvesniuose jo darbuose ir jaučiasi dar neišbaigtumas, medžiagiškumo stoka, tai to jau nebegalima autoriui prikišti kalbant apie jo naujuosius darbus (A. S. Puškino biustas ir kt.).

Verti rimto dėmesio yra skulptoriaus P. Vaivados portretiniai darbai. Ypač pavykusiais tenka laikyti J. V. Stalino ir V. I. Lenino biustus. Geras taip pat J. Paleckio portretinis biustas. Šie vertingi darbai skulpt. P. Vaivadą charakterizuoja kaip kūrybingą skulptorių, galintį duoti puikių, ypač portreto srityje, darbų. Tačiau to paties autoriaus sukurtuose kompozitoriaus J. Tallat-Kelpšos ir poeto T. Tilvyčio biustuose kaip tik pasigendame tos vidinės šilumos, vidinio charakterio bruožų, būtinų kiekvienam portretinės skulptūros kūriniui.

Gaila, kad laiku nebuvo atlieti bronzoje, ir dėl to parodoje neeksponuoti tokie vertingi skulptūros kūriniai, kaip laureato J. Mikėno "Marytė Melnikaitė" ir P. Aleksandravičiaus—"Liaudies rašytoja Žemaitė." Šie vykę skulptoriniai darbai dar labiau būtų parodę mūsų tarybinės skulptūros pasiekimus ir pačių skulptorių pilnesnį kūrybos vaizdą.

Dabar šie skulptoriai parodoje išstatė tik portretinius biustus: P. Aleksandravičius — TSRS liaudies artisto Kipro Petrausko ir Tarybų Sąjungos Didvyrio V. Bernotėno portretus, o J. Mikėnas—Petro Cvirkos biustą. Pasigendame taip pat ir skulpt. J. Kėdainio vykusio darbo "Brigadininkas," dėl tų pačių priežasčių neišstatyto parodoje.

Parodos lankytojas daugiau tikėjosi iš skulptoriaus B. Bučo. Racionalizatoriaus biustas nors ir sukomponuotas gerai, justi darbe autoriaus meistriškumas, bet per daug jau skulptorius nukrypo į smulkmenas, į natūralizmą ir neiškėlė nieko būdinga tarybiniam pramonės žymūnui-racionalizatoriui. B. Bučo duotasis racionalizatorius perdėm susimąstęs, nuvargęs. Nėra pavykęs ir liaudies poeto Liudo Giros portretas, sukurtas skulptoriaus J. Palio. Biuste nesijaučia poeto charakterio, jo vidaus pasaulio.

Žymiai geriau atliktas skulpt. Pleškūno darbas, vaizduojąs okupantų nužudytąjį talentingą skulptorių ir ryžtingą kovotoją už tarybinę santvarką Lietuvoje—Vincą Grybą. Tiktai kiek formaliai išspręsta žemutinė biusto dalis, ypač kada ją palygini su tikrai meistrišku galvos formų traktavimu.

Skulptorius R. Jakimavičius parodoje dalyvauja su nauju darbu "Traktorininkė." Sklptorių jau seniai mes pažįstame kaip gerą meistrą, mokantį apvaldyti medžiagą, meistriškai užbaigti kūrinį. Iš tokių jo darbų tenka pažymėti skulptūrą "Tarybinis karys," gerai sukomponuotą ir išbaigtą B. Dauguviečio biustą. Bet figūrinė traktorininkės kompozicija, nežiūrint į skulptoriaus meistriškumą, silpnoka. Nepavyko autoriui perduoti būdingo tarybinės moters-traktorininkės tipo, kuri greta vyrų kovoja kolūkių laukuose už laimingą gyvenimą.

Iš parodoje eksponuotų jaunųjų skulptorių darbų ypač džiugų įspūdį palieka T. Mozūraitės skulptūra — "Salomėja Nėris." Jaunos skulptorės darbas savo aiškia ir paprasta kompozicija, išbaigtumu, lyrišku nuoširdumu pilnai atitinka pasirinktąjį skulptūrinį uždavinį ir rodo neabejotinus autorės gabumus. Neblogi taip pat jaunų skulptorių K. Narkevičiaus, O. Lipeikaitės, L. ir V. Žuklių, T. Daukanto, H. Rudzinsko, A. Janulio darbai. Bemaž visų jaunųjų būdingas bruožas — rimtas naujos tematikos ieškojimas, ko negalima pasakyti apie eilę vyresnės kartos skulptorių. Jubiliejinėje parodoje eksponuojamų skulptūros darbų visuma aiškiai kalba apie nuolat tvirtėjančias skulptūros pozicijas lietuviškoje tarybinėje dailėje. Kaip tik skulptūroje ir buvo pralaužti pirmieji ledai, kovojant su formalistinėmis apraiškomis mūsų dailininkų kūryboje. Skulptoriaus J. Mikėno įžymi skulptūrinė kompozicija "Tarybiniai kariai," sukurta Pergalės paminklui Kaliningrade ir atžymėta Stalinine premija, visa eilė kitų vertingų darbų, jų tarpe ir N. Petrulio — B. Vyšniausko kolektyvus kūrinys "Keturių komunistų sušaudymas," tai nuolatinių laimėjimų grandis, rodanti, kaip nuo menkos, be jokio platesnio polėkio, dekadentizmu apnuodytos buržuazinių laikų skulptūros iškopta į rimtus plastinio meno pasiekimus. Jubiliejinė paroda kaip tik įrodo, kad šia linkme žengtas dar vienas rimtas žingsnis pirmyn, padarytas ryškus posūkis į aktualią, nūdienę tematiką, imtasi platesnio užmojo kompozicinių darbų. Kartu neatsiejamai kyla ir darbų idėjinis lygis, kūrinių meistriškumas. Auga nauja gabių, turinčių teisingus realistinės mokyklos pagrindus, skulptorių karta, tariant kaskart vis ryškesnį ir tvirtesnį kūrybinį žodį.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Moldavijos menininkų koncertai

VILNIUS, rugs. 6 d. — Vilniuje prasidėjo Moldavijos TSR liaudies šokių ansamblio koncertai. Kolektyvui vadovauja N. Bolotovas.

Drauge su ansambliu į Vilnių atvyko Moldavijos TSR nusipelniusios artistės - dainininkės — Tamara Čeban ir Jadvyga Levickaja. Tamara Čeban plačiai žinoma tarybų šalyje moldavų dainų atlikimu. Šiemet jai buvo suteikta Stalininė premija.

Vilniuje Moldavijos šokių ansamblis ir dainininkės Tamara Čeban ir Jadvyga Levickaja vieši antrą kartą.

★

Teatrų rudens gastrolės

KAUNAS, rugs. 14 d. — Antrą savaitę vieši Kaune Lietuvos TSR dramos teatras. Savo rudens gastrolių repertuaran teatro kolektyvas įtraukė šiuos pastatymus: "Liepto galas," "Žemė maitintoja," "Marti," "Taikos balandžiai," "Bekraitė," "Katės namai." Spektakliai vyksta Kauno muzikinio ir dramos teatro rūmuose.

Rudens gastrolėse yra ir kiti Tarybų Lietuvos teatrai. Vilniaus rusų dramos teatras aplankė Klaipėdą. Be to, kolektyvas surengs dešimt spektaklių Daugpilyje (Latvijos TSR). Šiaurės rytų Lietuvos rajonus lanko Kauno dramos teatro kolektyvas. Eilę tų pačių rajonų numato aplankyti ir Kauno jaunojo žiūrovo teatras, kuris parodys čia lėlių teatrą.

Rugsėjo 14 d. pradeda gastroles Panevėžio teatro kolektyvas. Jis aplankys Nemuno aukštupio ir Suvalkijos rajonus. Dvylikoje rajonų surengs spektaklius Klaipėdos teatras. Žemaitiją ir Baltijos pajūrį lanko šiaulių teatro kolektyvas.

★

Tarpkolūkinė hidroelektrinė

JONIŠKIS, rugsėjo 14 d.— Pernai "Lenino keliu" kolūkio nariai nutarė prie Mūšos upės pastatyti hidroelektrinę. Kaimyniniai "Laisvo darbo" ir kiti kolūkiai prisidėjo prie hidroelektrinės statybos. Buvo atlikti žymūs žemės, medžio ir betonavimo darbai. Broliškosios tarybinės respublikos tarpkolūkinei hidroelektrinei atsiuntė turbinas, reikiamas medžiagas.

Lapkričio mėnesį (1949 m.) buvo paleista pirma turbina. Elektra apšvietė kolūkiečių namus, padėjo malti grūdus ir ruošti pašarą fermoms. "Laisvo darbo" kolūkyje elektra buvo panaudota kūlimui.

1950 metais tarpkolūkinėje hidroelektrinėje buvo pastatytos naujos užtvankos. Šiomis dienomis valstybinė komisija priėmė elektrinę. Darbai įvertinti gerai. Eilė kolūkių gauna elektros šviesą.

V. Kanopėnas.

★

Lapkričio mėnesio sąskaiton

VILKIJA, rugs. 14 d.—Vilkijos lentpiūvės kolektyvas lenktyniauja dėl metinės programos įvykdymo iki Spalio socialistinės revoliucijos XXXIII metinių. Planas viršijamas kasdieną. Stachanovininkai stengiasi duoti daugiau piautos miško medžiagos kolūkių statyboms.

Racionalizatoriai mechanikas Pustelninkas ir meistras Rudėnas patobulino katilų kūrenimo sistemą. Tai įgalino kas mėnesį sutaupyti kuro pusantros dienos darbui. Mechanizuoti sudėtingi darbo procesai stalių cechе. Staliai Gerulaitis, Pleskaitis, Orantas ėmė gaminti baldų 40 procentų daugiau, negu anksčiau. Viso kolektyvo pastangų dėka įmonė pradėjo tiekti produkciją lapkričio mėnesio sąskaiton.

LEVAS TOLSTOJUS

VAIZDAI IŠ KARIŠKIŲ GYVENIMO

—8— *MIŠKO KIRTIMAS. — Junkerio pasakojimas.* 10-19-50

(Tąsa)

vietoj pirma dunksojusios ištisinės miško juostos atsivėrė didžiulė ertmė, kurioje rūko laužai ir žygiavo stovyklos link kavalerija bei pėstininkai. Nežiūrint į tai, kad priešas nenustojo mūsų persekiojęs artilerijos ir šautuvų ugnimi iki pat upelės su kapinėmis, per kurią rytą persikėlėm, pasitraukti pavyko laimingai. Jau ėmiau svajoti apie barščius ir avienos šonkaulį su koše, laukiančius manęs stovykloje, kai atėjo žinia, kad generolas įsakė pastatyti ant upelės kranto redutą ir palikti jame iki rytojaus trečią batalioną ir ketvirtąjį bateriios būrį. Vežimai su malkomis ir sužeistaisiais, kazokai, artilerija, pėstininkai su šautuvais ir malkomis ant pečių, — visi triukšmaudami ir dainuodami praėjo pro mus. Visų veidai buvo pagyvėję ir patenkinti, kad praėjo pavojus ir kad galės pailsėti. Tik mes su trečiuoju batalionu turėjome šių malonumų laukti dar iki rytojaus.

X

Kol mes, artileristai, triūsėme apie pabūklus: sustatėme pirmagalius, dėžes, išnarpliojome pančius, pėstininkai jau sustatė šautuvus, sukrovė laužus, pasidirbo iš šakų bei kukuruzų šiaudų palapines ir virė košę.

Ėmė temti. Dangumi šliaužė melsvai balsvi debesys. Rūkas virto smulkia drėgna migla ir drėkino žemę bei kareivių milines, horizontas susiaurėjo, ir daiktai virto niūriais šešėliais.

Drėgmė, kurią jutau batuose, už kaklo, nepaliaujamas judėjimas ir šnekos, prie kurių nesidėjau, lipnus purvas, per kurį klampojo mano kojos, ir tuščias pilvas kėlė man po dienos fizinio ir moralinio nuovargio sunkiausią ir nemaloniausią nuotaiką. Velenčukas neišėjo man iš galvos. Visa paprasta jo kareiviško gyvenimo istorija tolydžio stovėjo mano mintyse.

Paskutinės jo valandos buvo tokios pat aiškios ir ramios, kaip ir visas jo gyvenimas. Jis gyveno perdaug garbingai ir paprastai, kad jo tiesus tikėjimas į aną būsimąjį, dangiškąjį gyvenimą būtų galėjęs sprendžiamą valandą susvyruoti.

— Jūsų malonybe, — tarė man priėjęs Nikolajevas, — teikitės pas kapitoną, prašo arbatos gerti.

Šiaip taip prasiskverbdamas pro šautuvų gubas ir laužus, paskui Nikolajevą nuėjau pas Bolchovą, su malonumu mąstydamas apie stiklą karštos arbatos ir linksmą pokalbį, kuris išvaikytų mano liūdnas mintis. "Ką? radai?" pasigirdo Bolchovo balsas iš kukurūzinės palapinės, kurioje švietė žiburėlis.

—Atvedžiau, jūsų kilnybe! — bosu atsakė Nikolajevas.

Palapinėje ant sausų kailinių sėdėjo Bolchovas, atsisagstęs ir be kepurės. Šalia jo kunkuliavo samovaras ir stovėjo būgnas su užkandžiais. Žemėn buvo įbestas durtuvas su žvake. "Na, kaip?" išdidžiai tarė jis, apžvelgdamas savo jaukią prieglaudą. Iš tiesų, palapinėje buvo taip malonu, kad begerdamas arbatą visiškai užmiršau drėgmę, tamsą ir Velenčuko sužeidimą. Mes ėmėm kalbėti apie Maskvą, apie dalykus, visai nesirišančius su karu ir Kaukazu.

Po vienos tokios valandėlės tylos, kurios kartais petraukia gyviausius pasikalbėjimus, Bolchovas šypsodamasis pažvelgė į mane.

— Aš manau, jums labai keistas pasirodė mūsų pasikalbėjimas rytą? — tarė jis.

— Ne. Kodėl? Man tik pasirodė, kad jūs perdaug atviras. Mat, yra tokių dalykų, kuriuos mes visi žinom, bet apie kuriuos niekada nereikia kalbėti.

— Kodėl? Ne! Jei tik būtų nors kokia galimybė šitą gyvenimą pakeisti kad ir į banaliausią ir skurdžiausią gyvenimą, kur tik nebūtų pavojaus ir nereikėtų tarnauti, aš nė valandėlės nesusimąstyčiau.

— Tai kodėl nepereinate į Rusiją? — tariau.

— Kodėl? — pakartojo jis. — O! aš jau senai apie tą galvojau. Aš dabar negaliu grįžti į Rusiją tol, kol negausiu Annos ir Vladimiro, Annos ant kaklo ir majoro, kaip ir galvojau čia važiuodamas.

— Tai kuriems galams taip galvoti, jei jaučiatės netinkąs, kaip sakot, čionykštei tarnybai?

— Tačiau dar labiau jaučiuos negalįs grįžti Rusijon toks, koks atvažiavau. Tai irgi pasklidusi Rusijoje legenda, kurią išplatino Passekas, Sliepcovas ir kt., — jog Kaukazan verta važiuoti tam, kad būtum apipiltas dovanomis. Ir iš mūsų visi to laukia ir reikalauja; o aš štai dveji metai čia, dviejose ekspedicijose dalyvavau ir nieko negavau. Bet vis dėlto aš toks savimyla, kad iš čia jokiu būdu neišvažiuosiu tol, kol nebūsiu majoras su Vladimiru ir Anna ant kaklo. Aš jau taip įklimpau, kad visas drebu, kai duoda dovaną Gnilokiškinui, o man ne. Ir pagaliau, kaip aš pasirodysiu į akis Rusijoje savo seniūnui, pirkliui Kotelnikovui, kuriam parduodu duoną, maskviškei tetulei ir visiems šitiems ponams, prasėdėjęs dvejus metus Kaukaze ir negavęs dovanos? Tiesa, aš apie tuos ponus ir girdėt nenoriu, ir, greičiausiai, jie dėl manęs taip pat labai maža sielojasi; bet žmogus taip jau sukurtas, kad nors aš jų nė girdėt nenoriu, bet dėl jų žudau savo geruosius metus, visą gyvenimo laimę, visą savo ateitį pražudysiu.

XI

Tuo metu iš oro pasigirdo bataliono vado balsas: "Su kuo ten jūs, Nikolajau Fedoričiau?"

Bolchovas pasakė mano vardą, ir tuoj palapinėn įlindo trys karininkai: majoras Kirsanovas, jo bataliono adjutantas ir kuopos vadas Trosenko.

Kirsanovas buvo neaukštas, apkūnus vyras, juodais ūseliais, rausvais skruostais ir saldžiomis akutėmis. Akutės buvo labiausiai pažymėtinas jo veido bruožas. Kai jis juokėsi, tai iš jų pasidarydavo tik dvi drėgnos žvaigždutės, ir šitos žvaigždutės kartu su ištemptomis lūpomis ir ištiestu kaklu kartais būdavo nepaprastai keistai beprasmiškos.

Kirsanovas pulke elgėsi ir laikėsi geriau, negu kas kitas: pavaldiniai jo nekoliojo, o viršininkai jį gerbė, nors aplamai apie jį manyta, kad jis nesąs labai protingas. Jis žinojo savo darbą, buvo stropus ir uolus, visada prie pinigo, turėjo karietą, virėją ir labai natūraliai mokėjo dėtis išdidžiu.

— Apie ką taip šnekatės, Nikolajau Fedoričiau? — tarė įeidamas.

— Na, štai apie čionykštės tarnybos malonumus.

Tačiau tuo metu Kirsanovas pastebėjo mane, junkerį, ir todėl tarn, kad aš pajusčiau jo reikšmę, tarsi neklausydamas Bolchovo atsakymo ir žiūrėdamas į būgną, paklausė:

—Tai ką, nuvargote, Nikolajau Fedoričiau?

— Ne, juk mes...—buvo bepradedąs Bolchovas.

Tačiau vėl, matyt, bataliono vado vertybės jausmas reikalavo perkirsti ir duoti naują klausimą:

— Ar ne šaunios kautynės šiandien buvo?

Bataliono adjutantas buvo jaunas praporščikas, neseniai pakeltas iš junkerių, kuklus ir tylus berniokas gėdingų ir geraširdiškai maloniu veidu. Aš jį buvau anksčiau matęs pas Bolchovą. Jaunuolis dažnai ateidavo pas jį, lankstydavosi, sėsdavo kertelėn ir po keletą valandų ištylėdavo, darydavo papirosus, rūkydavo ir paskui atsikeldavo, lankstydavosi ir išeidavo. Tai buvo neturtingo rusų dvarponio sūnaus tipas, išsirinkęs karinę karjerą, kaipo vienintelę galimą tokio išsilavinimo žmogui, ir aukščiau už viską pasaulyje statąs savo karininko pašaukimą, tiesus ir malonus žmogus, nežiūrint juokingų neatskiriamų atributų, tabokinės, chalato, gitaros ir šepetuko ūsams, be kurių mes negalime jo įsivaizduoti. Pulke pasakojo, neva jis gyręsis, kad savo pasiuntiniui esąs teisingas, bet griežtas, neva jis kalbėjęs: "aš retai baudžiu, tačiau kai išveda mane iš kantrybės, tada laikykis," ir kad, kai girtas pasiuntinys jį visiškai apvogęs ir net ėmęs kolioti savo ponąs, esą, jis atvedęs jį į daboklę, liepęs viską parengti baudimui, bet, žiūrėdamas į pasirengimus, taip sumišęs, kad galėjęs tik pasakyti:

(Daugiau bus)

M. J. Cuzmeris.

SKAITYK IR MOKYKIS

13. BENDRAS DUOBAGYVIŲ TIPO APIBŪDINIMAS

Paažvelgę į hidrą iš tos pusės, kur yra burnos anga, mes matome, kad burnos anga yra centras, nuo kurio šešių spindulių pavidalu eina šeši čiuptuvėliai. Todėl hidros kūną galima perkirst į dvi lygias ir vienodas (simetrines) puses bet kurioje iš šešių plokštumų, tuo tarpu kai, pavyzdžiui, žmogaus kūną galima perkirsti į dvi vienodas dalis tiktai vienoje plokštumoje. Tokią plokštumą vadiname *simetrijos plokštuma;* ji dalija žmogaus kūną į dvi dalis: dešiniąją ir kairiąją. Todėl galima pasakyti ,kad žmogus turi dvišonį sandarą ,arba *dvišonę simetriją,* o hidra sudaryta spinduliškai, arba, kitaip sakant, ji turi spindulinę simetriją.

Be spindulinio sandaro, hidrai būdinga tai, kad jos kūno sienelės susidaro iš *ektodermos* ir *entodermos.* Pagaliau, nemažiau būdinga ir tai, kad hidros oda turi dilginamųjų ląstelių.

Šiuos požymius turi gyvūnai, kurie sudaro *duobagyvių* tipą. Vadinasi, prie duobagyvių priskiriami gyvūnai, kurie turi *spindulinę simetriją,* kurių kūno sienelės turi du pagrindinius sluoksnius — ektodermą ir entodermą — ir kurių odoje yra dilginamųjų ląstelių. Duobagyviai turi *burnos angą,* bet neturi *užpakalinės angos.*

Didelis daugumas duobagyvių gyvena jūrose. Jų kūno sandaras labai įvairus, nors jie visi turi išvardytuosius pagrindinius požymius.

14. DUOBAGYVIŲ ĮVAIRUMAS

Hidra yra *hidroidinių* klasės atstovas.

Daugelis hidroidinių duobagyvių sudaryti panašiai, kaip ir hidra. Pati hidra ir visi tokie panašūs į hidrą duobagyviai vadinami *polipais.* Polipų būna *paskirų* ir *koloninių.* Hidra yra paskiras hidroidinis polipas.

Koloniniai polipai. Koloniniai polipai, kaip ir hidra, veisiasi pumpuravimu, tik su tuo skirtumu, kad daugumo rūšių pumpurai neatsiskiria nuo savo motinos, bet pasilieka su ja visą laiką krūvoje. Tokiu būdu susidaro išsišakojusio stiebelio pavidalo krūmelis, ant kurio tūno panašūs į hidrą polipai, sudarydami koloniją.

Tokie polipai, kaip hidra, turi burnos angą, čiuptuvėlius ir virškinamąjį ruimą, išklotą ektoderma. Įdomu tai, kad virškinamasis kiekvieno polipo ruimas sujungtas kanalu, išsišakojusiu po visas "krūmelio" šakeles, su virškinamaisiais ruimais kitų to paties krūmelio polipų.

Paprastai hidroidiniai koloniniai polipai turi storesnį ir standresnį kūną, negu hidra. Tai priklauso nuo to, kad jie tarp ektodermos ir entodermos turi drebutinės medžiagos, kurią išskiria ektoderma ir entoderma. Į tų drebučių vidų įsiterpia atskiros ektodermines ląstelės. Drebutinį sluoksnį vadiname **drebutiniu ramstiniu sluoksniu.**

Medūzos. Be polipų, hidroidinių duobagyvių tarpe yra ir kitokių pavidalų, vadinamų *medūzų.* Medūzos vandenyj plaukioja laisvai. Jos panašios į skėtį su rankenėle. Jo kraštai gali susiglausti; glausdamiėsi jie stumia iš po "skėčio" vandenį ir tuo įgalina medūzą, kad ir gana pamažu, plaukti. "Skėčio," arba varpo, rankena apatiniam gale turi burnos angą, o "skėčio" pakraščiais kabo čiuptuvėliai, apsiginklavę dilginamosiomis ląstelėmis. Medūzoms tarp ektodermos ir entodermos yra labai išsivysčs drebutinis ramstinis sluoksnis.

Drebutinis vandeningas medūzų kūnas mirga gražiomis spalvomis. Kai vilnys medūzą išmeta į krantą ir ji išdžiūsta, tai iš gražaus varpo pavidalo kūno lieka tik mažas sausos medžiagos gniužulėlis, nes medūzos kūne yra labai daug vandens.

Guatemala. — Žemės drebėjimas sugriovė bei apardė dauguma namų šiame mieste, Guatemalos respublikos sostinėje, Centralinėje Amerikoje; sužeidė gana daug žmonių.

LAISVĖS KONCERTAS

Jau šį sekmadienį. Ar turite bilietą?
Sėdynės rezervuotos.

SPALIO 29 OCTOBER

PO KONCERTO BUS ŠOKIAI, GEO. KAZAKEVIČIAUS ORKESTRA

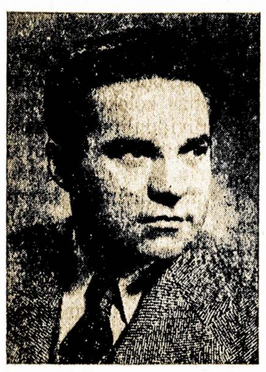

STEFAN KOZAKEVICH, baritonas, ukrainietis, operų dainininkas.

AMILIJA JESKEVIČIŪTĖ-YOUNG, sopranas, operų solistė.

GERTRUDE RASKAUSKAS, sopranas iš Waterbury, Conn. Žymi koncertų dainininkė.

RICHARD BARRIS, Akordionistas, iš Dedham, Mass.

AIDO CHORAS, vad. George Kazakevičiaus, dalyvaus programoje.

LIBERTY AUDITORIUM

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Programoje dalyvauja šie talentai:

AMELIJA JESKEVIČIŪTĖ-YOUNG, sopranas, operų solistė.
RICHARD BARRIS, Akordionistas, iš Dedham, Mass.
STEFAN KOZAKEVICH, baritonas, ukrainietis, operų dainininkas.
GERTRUDE RASKAUSKAS, sopranas iš Waterbury, Conn. Žymi koncertų dainininkė.

Koncertas prasidės 3:30 val. Įžanga $1.50.

Šokiai tuojau po koncertinės programos. Šokiam įžanga 75c.

CHICAGOS ŽINIOS

Įsakė Uždėt Ant Baloto Progresyvių Kandidatą

Teisėjas George W. Bristow, Antro Distrikto Apeliacinio teismo, įsakė uždėti ant baloto Progresyvių Partijos kandidatą į valstijos senatą 29-tam distrikte, Charles McCord.

Teisėjas Bristow sako, rinkiminės tarybos nuėmimas šio kandidato nuo baloto buvo nelegalus.

Taryba neleido šio kandidato ant baloto būk dėlto, kad parašai ant peticijos nevisi buvę teisėti.

Teismas kitaip nusprendė.

★

Grąsina Atimti Darbininkams Bonus

CIO United Automobile Workers unija įteikė NLRB skundą prieš Deere & Co. už neteisingą elgėsį su darbininkais. Nuo rugsėjo 1-mos, 7-se Deere įmonėse Illinois ir Iowa darbininkai streikuoja.

Unijos skunde nacionalei darbo santykių tarybai nurodoma, kad kompanija grąsina streikuojantiems darbininkams nemokėti metinių bonų, kurių išmokėjimas pripuola spalio 28 d.

★

Senas Vincas Aplankė "Vilnį"

Spalio 19 d. "Vilnies" štabas buvo nustebintas atsilankymus Seno Vinco, kuris yra labai plačiai žinomas tarpe progresyvių lietuvių Amerikoj iš jo populiarių raštų.

Jis su dukros Vince šeima lankosi čia pas seserį ir ta proga mano pasimatyti su broliu, kuris gyvena Indianos valstijoje.

Senas Vincas-Jakštys gyvena New Jersey valstijoje ir turi farmukę netoli Philadelphia, Gibbstown, N. J.

Draugas Jakštys mano pabūti iki pirmadienio, apsilankyti Ciceroje LDS koncerte, kad su daugiau chicagiečių pasimačius.

Jis atsilankymo proga atvežė sūrių vilniečiams ir atsisveikindamas paliko $10 "Vilnies" sustiprinimui ir $5 gynimui Vinco Andrulio. **Rep.**

★

Protesto Pikietas Prieš "Sun-Times"

Spalio 14 d. pietų metu buvo pikietas pastatytas prie "Sun-Times," 215 W. Wacker Drive. Pikietuotojai nešė iškabas: "Sun-Times" commits crime against Bill of Rights, freedom of press"; "Peace ad, printed by News, accepted by Tribune, censored by "Sun-Times"; "We demand Sun-Times reverse undemocratic ban on peace ad." ir kitas panašias.

Pikietas buvo suorganizuotas Chicago Labor Conference for Peace, kai "Sun-Times," pirma sutikęs talpinti apmokamą taikos klausimu skelbimą, po to atsisakė jį talpinti.

Tai jau nebe pirmu kartu "liberališkas" Marshall Field lapas pasisako, su kuom jis stoja. Virš metai atgal, kai International Harvester, o pirmiaus keturios didžiosios mėsos apdirbimo kompanijos kovojo su savo darbininkais, tai tankiai tų kompanijų sieksniniai skelbimai tilpo tam laikraštyje. Bet į kiekvieną pasiūlytą unijos skelbimą, "Sun-Times" atsakydavo negalinti talpinti "kontroversinių skelbimų."

Didžiosioms korporacijoms valia skleisti propagandą prieš unijas, bet unijoms nėra vietos į tą melagingą propagandą atsakyti.

Taip lygiai ir dabar. Wallstrytis gali kasdien špaltų špaltas varyti agitacijos už karą, ginklavimosi, bet taikos organizacijom, kaip Chicago Labor Conference for Peace, "Sun-Times" ir už pinigus nėra vietos.

Kitiem dviem didlapiam taikos skelbimas nebuvo toks baisus, kaip Marshall Fieldo lapui, kuris surado skelbimą "esant komunistinės linijos propaganda." Iš to reikia suprasti, kad "Sun-Times" lapas yra nusamdytas Amerikos imperialistų interesams ir jis jiems tarnauja ištikimai. **Padargietis.**

Anglijos unijos prieš valdžios programą

Anglijos Darbo Unijų Kongresas buvo priėmęs valdžios pasiūlymą darbininkų algas užšaldyti. Bet dauguma didžiųjų unijų tą pasimojimą atmeta.

Anglijos unijos dabar reikalauja visiems darbininkams pakelti algas. Unijos išrodinėja, kad prie dabartinio produktų kainų pakilimo darbininkai nebegali su senomis algomis išsiversti.

Stokite į Kontestą Gauti Laisvei Naujų Skaitytojų

Laisvės vajus gavimui naujų skaitytojų prasidės su 1 diena spalių-Oct. ir tęsis iki 1 d. sausio-Jan., 1951 m.

KONTESTANTAMS YRA SKIRIAMOS PINIGAIS SEKAMOS DOVANOS:

1-ma $75. 2-ra $50. 3-čia $35. 4-ta $30. 5-ta $25. 6-ta $20. 7-ta $15. 8-ta $12. 9-ta $10, ir 10-ta $5.

Naujiems skaitytojams duosime dovaną Rojaus Mizaros naują apysaką *Kelias į Laismę*. Tai nepaprastai vaizdingas apraymas skaudžių įvykių iš Amerikos lietuvių gyvenimo.

Prašome vajininkų pasiūlyti naujai užsisakantiems dienraštį tą puikią dovaną. Visi, kurie įsigijo tą knygą džiaugiasi jąja. Džiaugsis ir tie, kurie ją gaus vajaus laiku, užsisakydami dienraštį.

Iki šiol oras labai gražus vajui. Prašome vajininkų darbuotis kiek tik išgalint, gavimui Laisvei naujų skaitytojų. Rūpinkimės visi išlaikymu savo dienraščio — platinkime jį.

Visų esančiųjų Laisvės skaitytojų prašome gauti nors po vieną naują skaitytoją. Pakalbinkite kiekvieną savo draugą, kiekvieną lietuvį užsisakyti dienraštį Laisvę.

Perkant money-orderius, pašto notas ar čekius apmokėjimui už Laisvės prenumeratas reikia rašyti tik LAISVĖ. Tiktai vieną žodį LAISVĖ. Nereikia dėti Daily ar Lithuanian Daily. Rašydami vajaus reikalais adresuokite:

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Kaip atrodo šiandien dvaras, kuriame ponas Smetona ir ponia Zosė vyną ir šampaną gerdavo?

Jau nušvito visa Utenos apylinkė. Valstiečių sunkų rankų ir kojų darbą pavaduoja moderniškoji žemės ūkio mašina. Viena mašina atidirba už visą šimtą žmonių! Kasdienė praktika įtikina valstiečius eiti naujojo gyvenimo keliu į šviesesnę, lengvesnę ateitį.

Rašo L. LUKAUSKAS

UTENA, — Beveik nebuvo tų metų, kad plentu iš Kauno į Zarasus nesublizgėtų saulėje vorelė puošnių limuzinų. Pralėkę Ukmergę, valandėlę jie sustodavo prie Utenos apskrities viršininko įstaigos, o po to nežymiu keliuku įšliauždavo į dvarininko Katino kiemą. Dvaro šeimininkas pasitikdavo mielus svečius: poną Smetoną, ponią Zosę ir eilę kitų gražių ponų ir ponių.

Kai svečiai susėsdavo prie stalo, pradėdavo lietis vynas ir šampanas. Taurių ir lėšėių skambėjimą retkarčiais pertraukdavo klausimai, kaip ponui Katinui sekasi ūkininkauti. Dvarininkas turėdavo apie ką papasakoti: dvaras metai iš metų plėtėsi į visus šonus. Vien centrinėje sodyboje dirbo dvylika bernų, dar daugiau — dviejuose dvarininko malūnuose.

Tarybų valdžia Katino dvare įkūrė mašinų-traktorių stotį, ir nuo to laiko valstiečiams prasidėjo naujas gyvenimas. Jei anksčiau valstiečiai vengė dvaro, lyg maro, dabar į tą pačią vietą nukreipti visų žvilgsniai. MTS vardas ištisus metus neišeina iš valstiečių lūpų: su juo valstiečiai išeina pavasarį žemėn berti grūdą, jis juos lydi tol, kol iš laukų dingsta paskutiniosios javų rikės.

Kasmet stiprėja Utenos MTS parama kaimui. Jeigu pernai MTS pagal planą turėjo įdirbti 4,700 ha, tai šiemet —13,700 ha. Pernai ši MTS aptarnavo 67 kolūkius, šį pavasarį jos traktorininkai jau dirbo 73 kolūkių laukuose.

Šaunus MTS traktorininkų darbas nemaža patarnavo pertvarkant kaimą socialistiniais pagrindais iš viso. Pradėjus kurtis apskrityje žemės ūkio artelėms, valstiečiai pamatė, kad MTS jėga gali kaip reikiant pasireikšti tik dirbant dideliuose žemės masyvuose. O tam reikiamas sąlygas gali užtikrinti tik smulkių, pavienių ūkelių susijungimas į kolūkius. Dar valstiečiams tebedirbant pavieniui, visur ten, kur įdirbo žemę traktoriai, laukų derlingumas, kaip taisyklė, prašoko tų ūkių derlių, kurie traktorių nenaudojo. Kolūkių santvarkos sąlygomis, kada laukai susiliejo į didelius ištisinius masyvus, derlingumas vidutiniškai pakilo 5—6 centneriais iš kiekvieno hektaro.

Auga MTS darbų apimtis, kolūkiai vis su didesniu noru pasirašo sutartis traktoriniams darbams. Kolūkiečiai iš savo patyrimo įsitikina, kad lauko darbų mechanizacija ne tik atpalaiduoja daug žmonių ir gyvos traukiamosios jėgos, bet užtikrina ir svaresnį darbadienį.

Utenos rajono "Saulėtekio" kolūkyje traktorininkas Vytautas Tranelis "Nati" traktoriumi suarė per 4 dienas 30 ha pūdymų, vidutiniškai po 7,5 ha per dieną. Vienas artojas per dieną vidutiniškai suaria po 0,75 ha žemės; tai jeigu traktorininko darbą būtų atlikti tekę vienam artojui, tam būtų reikėję lygiai 40 dienų! Štai kiek padeda darbas traktoriais sutaupyti brangaus laiko.

Utenos MTS aprūpinama vis geresne technika. Pirmą kartą šiais metais į kolūkių laukus įšėjo 5 dizeliniai traktoriai. MTS šiais metais gavo traktorinę šienpiūvę, kuri iš karto piauna daugiau kaip 12 metrų platumo barą. Kaip nykiai prieš tokią mašiną atrodo žmogus su dalge! Broliškosios respublikos į pagalbą kolūkiams prisiuntė linarovę. Jeigu jos pajėgumą mėgintume pavaizduoti gyvais žmonėmis, tai tam darbui atlikti, kurį gali padaryti ši mašina tik per vieną dieną, reikėtų ne mažiau kaipo 100 žmonių.

MTS šiais metais taip pat laukia dviejų kombainų.

Ir nėra jokio abejojimo, kad Utenos MTS naujausių mašinų parkas tolydžio gausės: šalyje dirba didelė armija konstruktorių, kurie nenukrypstamai siekia vieno tikslo — padaryti žemdirbių darbą vis lengvesnį, uo plačiau sunkų rankinį darbą pakeisti mašinomis, kad tokiu būdu socialistinio kaimo žmogus turėtų daugiau laisvo laiko kultūringam poilsiui, knygai ir mokslui.

Utenos MTS dirba apie 70 vien traktorininkų. Kasmet vidutiniškai čia paruošiama 25—30 naujų traktorių vairuotojų. Dalis šių žmonių lieka dirbti pačioje MTS, o kiti išvyksta į naujai Tarybų valdžios kuriamas traktorių stotis.

Kaip kiekviena mašinų-traktorių stotis, taip ir Utenos MTS turi savo agronomus. Jų čia dirba penki. Agronomai kontroliuoja traktorininkų darbą, žiūri, kad visi darbai būtų atlikti aukšta kokybe. Žiemos metu agronomai organizuoja kolūkiuose agrotechnikos ratelius, kuriuose kolūkiečiai gilina savo žinias agrotechnikoje. Šis darbas padeda valstiečiams išmokti geriau įdirbti žemę ir sėkmingiau kovoti dėl gausių derlių.

MTS įkūrimas atvėrė kaimo jaunimui platų kelią įsigyti naujas, iki šiol Lietuvoje nematytas ir nežinomas specialybes — traktorininkų, kombainininkų, mechanikų ir kt. Toji dalis kaimo jaunimo, kurios buržuaziniais laikais laukė tik bernavimas buožių laukuose arba dvaruose, dabar turi visas galimybes mokytis valdyti techniką, pasidaryti naudingais visam kraštui žmonėmis.

Štai eilinis MTS traktorininkas Pranas Vygelis. Jo tėvai anksčiau turėjo 10 ha žemės. Tačiau jų šeima buvo tokia didelė, kad jie iš šios žemės jokiu būdu negalėjo prasimaitinti ir jiems tekdavo parduoti savo rankas buožėms. Taip buvo ir su Pranu. Baigęs pradžios mokyklą, tėvams nerandant kitos išeities, jis nuėjo tarnauti buožėmis. Svajonės apie mokslą išsipildė tik tarybiniais metais. Tarybų valdžia jį pasiuntė mokytis į Bukiškio žemės ūkio mechanizacijos mokyklą ir, ją baigęs, jis tapo traktorininkas.

Į Vygelio biografiją panašus Vytauto Tranelio, Vytauto Jankausko, Felikso Miškinio, Vlado Zabulionio, Vytauto Štado, Jono Doneikos ir daugelio kitų šios MTS traktorininkų bei mechanizatorių gyvenimo kelias. Kaip ir Vygelis, buržuazinėje santvarkoje jie turėjo vilkti buožių ir dvarininkų jungą. Skyrėsi tik jų šeimininkų pavardės, o našta buvo vienoda — skursti ir krauti savo rankomis didžiažemiams turtus.

Tarybų santvarka išvadavo kaimo jaunimą iš šios katorgos. Jam daugiau nebereikia bernauti buožėms. Jie gali savo gyvenimą tvarkyti taip, kaip patinka: tapti traktorininku arba kombainininku, mokytis agronomo arba mechaniko specialybės, nukreipti savo jėgas ten, kur jį labiausiai traukia, kur jis gali būti pilnaverčiu žmogumi.

Darbo valstiečio išvadavimas iš išnaudojimo jungo, tamsos ir prietarų, skurdo ir paniekinimo, technikos pajungimas žemės ūkiui — štai ką atnešė Tarybų santvarka Lietuvos kaimui.

Toronto, Canada

KAS PADĖJO BOMBĄ?

Spalio 8 dieną eksplodavo namų darbo bomba, padėta ant ukrainų svetainės lango iš lauko pusės. Ji 11 asmenų sužeidė, vieną gana sunkiai.

Tuo metu salėj buvo 50 asmenų, jų tarpe 100 vaikų.

Bombos padėjimo tikslas, matyti, buvo nužudymas kuo daugiau žmonių, o ne sugriovimas salės.

★

PAŠALINO UNIJOS SKYRIAUS VALDYBĄ

Consumers Gas Co. darbininkai stato klausimą, kas yra demokratija: daugumos valia ar keli svetimšaliai?

Šios industrijos darbininkai turėjo išrinkę valdybą, kuria buvo patenkinti. Vieną dieną jie užgirdo, kad Trades and Labor Kongreso viršininkai suspendavo tris valdybos narius. Susirinkime jie išnešė pasitikėjimą. Bet ir tas neišgelbėjo.

Aną dieną šios industrijos darbininkų unijos viršininkai iš Jungtinių Valstijų pašalino visą valdybą ir paskyrė vadovauti tris asmenis. Trys skyriaus viršininkai tuojau buvo išmesti iš unijos.

Jie kaltinami esant "raudonais." Šiaip jie neranda jokių kaltinimų.

★

Pagerbė draugų sukaktį, parėmė svarbius reikalus

Pas draugus Jakavičius buvo balius paminėjimui draugų F. ir E. Lauruševičių 15 metų šeimyninio gyvenimo sukakties. Dalyvavo arti 40 asmenų.

Balių surengė draugės Lauruševičienės draugės. Jis buvo surengtas jubiliejantams visai nežinant, tad buvo didelis surprizas, kuomet jiems įėjus į stubą buvo patikti su "ilgiausių metų." "Jaunieji" gavo gražią dovaną nuo visų dalyvių. Visi palinkėjo jiems daug sveikatos ir pasisekimo.

Lauruševičiai yra uolūs visuomeniniai darbuotojai. Abudu nuoširdžiai veikė chore, dramos grupėj ir kituose užsiėmimuose.

Draugui J. Kevėžai užsiminus visuomeninius reikalus, susirinkusieji suaukojo $44 dėl visuomeninių reikalų paramos. **Dalyvavęs.**

Namų Savininkams

Mes namus taisome, pentiname iš lauko ir vidaus; taisom stogus, gatarus ir kaminus. Nesvarbu kaip toli ir kaip didelis ar mažas darbas. Reikale parašykite atvirutę arba telefonuokite:

John Petrus, 131 Pond St., Randolph, Mass. Tel. Ra 6-1177-J.

So. Bostono ofisas, 409 Broadway, Room 4, nuo 5-7 vakarais.

Los Angeles, Cal.

LDS Jaunimo parengimas lapkričio 12 d.

"Mixmasterių" LDS 205-tos kuopos "Vestuvės" artinasi vis greičiau ir greičiau. Tikriau pasakius, tai kuopos rudeninis parengimas, o "Vestuvės" tai vieno veiksmo juokinga komedija. Ši juokinga komedija atvaizduoja, kaip vestuvės gali būti suardytos iš visai mažų, be reikšmės nuotikių. Žvaigždės šio veikalo yra Al Petravičius ir Angela Adams. Apart jų, puikiai atliks savo roles Jack Melfi, Al Walls, Vera Andrushak ir Marie Ball.

Apart komedijos, bus ir koncertinė programos dalis. Pasirodys naujas vyrų trio pirmą kartą mūsų scenoj. Tikimės, kad jie tikrai palinksmins susirinkusią publiką. Taipgi vėl išgirsime mūsų merginų trio, kuris susideda iš Cel Casper, Virginia Wonder ir Jean Bogdal ir kuriom akompanuoja **Vera Andrushak.** Taipgi pasirodys mums seniai negirdėtas solistas **Joe Zdana.**

Šis parengimas yra vadovybėje **Vi Bogdal.** Parengimas įvyks North Star svetainėje, 1631 W. Adams. Bus kitokių pamarginimų, skanūs pietūs, smagūs šokiai, ir prie įžangos bilieto dovana ("door prize"). Įžanga iš anksto tik 85 c., o prie durų $1. Todėl pasipirkit bilietus iš anksto.

Parengimas įvyks sekmadienį, lapkričio (Nov.) 12 d. Svetainės durys atsidarys 3 val. po pietų ir perstatymas prasidės 4 valandą.

Koresp.

Washington. — Pakistanas prašo 450 milionų dolerių paskolos iš Amerikos.

PRANEŠIMAS

HARRISON, N. J.

LLD 136 kp. susirinkimas įvyks pirmą sekmadienį po pietų, 3 val., Lapkričio 5 d., toj pačioj vietoj, 17 Ann St. Meldžiu atsilankyti kuo skaitlingiausia. Turėsime delegatų raportą iš 2-ros apskrities konferencijos. Taipgi turim narių, kurie neatsiėmė knygos šių metų. — Kviečia Valdyba. (207-208)

Matthew A. BUYUS

(Buyauskas)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

426 Lafayette St. Newark 5, N. J.

MArket 2-5172

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St. Philadelphia, Pa.

Tel. Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Kviečiame pasigrožėti dainomis ir muzika, pabuvoti Laisvės koncerte ir šokiuose!

GEO. KAZAKEVIČIUS,
Aido Choro mokytojas.

Ilgai lauktasis dienraščio Laisvės metinis koncertas jau čia pat. Jis įvyks šį sekmadienį, spalio 29 dieną, 3:30 po pietų, Liberty Auditorijoje. Adresas: kampas Atlantic Avenue ir 110th St., Richmond Hill, N. Y.

Laisvės koncerto programoje dalyvaus:

Gertrude Raskauskas iš Waterbury, Conn., dainininkė.

Richard Barris iš Dedham, Mass., akordionistas.

Amelia Jeskevičiūtė-Young iš Jamaica, dainininkė.

Stefanas Kozakevičius, visoje šalyje paskilbęs dainininkas.

Aido Choras, vadovaujamas Jurgio Kazakevičiaus.

Po programos seks šokiai. Gros Jurgio Kazakevičiaus orkestras. Puiki proga susitikti draugus ir gimines svečius iš kitų miestų, taipgi pabuvoti, pasivaišinti su savo visų dienų draugais brooklyniečiais.

Prašome įsitėmyti, jog šiemet sėdynės rezervuotos, nesigailėsite iš anksto įsigiję tikietą. Kainos $1.50 ir $1.25. Vien tiktai šokiams 75 c.

Kelrodis:

Iš bile kur atvykdami didmiestin klauskite kelio į Richmond Hill. Nepamirškite to **Hill.**

BMT Jamaica traukiniu iki 111th St. stoties. Eiti iki Atlantic Avenue du blokai.

Independent Jamaica traukiniu iki Union Turnpike-Kew Gardens stoties. Iš ten Q-37 busu.

Taipgi Atlantic-22 busas priveža prie pat durų.

Iš ALP Kandidato DuBois pareiškimo žmonėms

Nepaprastai įdomiai kalba darbiečių kandidatas į Jungtinių Valstijų senatorių Dr. DuBois. Gilių minčių jis pareiškia ir nepaprastai svarbių mūsų šaliai klausimų jis įneštų mūsų valstybės aukščiausion įstaigon — Senatan, — jeigu jis taptų išrinktu.

Kalbėdamas Gardene, jis, greta kitko, pareiškė:

"Balsuokite už mane ne vien tiktai dėl manęs, bet už du pamatinius principus — jais yra **Taika ir Civilinės Teisės."**

Jis toliau sakė, kad joks amerikietis, kuris gimė pirm 1900 metų, nebūtų galėjęs įsivaizduoti sau Jungtines Valstijas su "artėjančia visiems verstina militarine tarnyba," su karine galia "kožname kontinente ir ant visų jūrų diktuoti mintis ir veiksmus milijonams žmonių."

Tų laikų amerikietis, sako DuBois, nebūtų galėjęs persistatyti sau, kad mūsų šalis "pasiruošusi tiems kariniams dalykams išleisti pinigų daugiau, negu bent kada išleido religijai, švietimui ar socialiai pakelti šalį."

Pasipiktinusiai tas senelis švietėjas žiūri į tuos, kurie persekioja norinčius šalį sulaikyti nuo karo katastrofos, kurie nori žmones įspėti parodymu padėties tikrojoje šviesoje:

"Vardan Dievo, už ką?" klausė Dr. DuBois. "Ko mes šūkaujame? Ko mes taip mirtinai bijomės? Ar kas buvo mūsų šalin įsibroveęs? Ar kas buvo ant mūsų numetęs atomine bombą? Ar mes buvome svetimšalių apiplėšti ar pavergti? Ar mūsų biznis mažėja, ar milijonieriai nyksta?"

Jo kalba verčia susimąstyti.

Girdėjęs.

Darbiečiai energingai veikia padauginti balsus

American Labor Party masinis mitingas didžiojoje Madison Square Garden praėjusį antradienį audringai sveikino kalbėtojų pareiškimus, kad darbiečiai šiemet privalo gauti rekordinius skaičius balsų.

Vyriausiu klausimu, dėl ko darbo žmonės vis didesniais skaičiumis ir bendrai liaudis pasirinkas darbiečius kandidatus, yra taika.

Tiktai darbiečių kandidatai reikalauja taikos; reikalauja numažinti taksus ir kainas, kelti algas.

Visų kitų partijų kandidatai agituoja už didesnį apsiginklavimą, kuris veda į karą, į didesnius taksus ir aukštesnes kainas; veda prie "užšaldymo" algų.

Padaugėję balsai už darbiečius bus skaitomi rodykliu, kad vis daugiau žmonių nori taikos. Tas priverstų ir kitų partijų lyderius suvaldyti šalies karan traukėjų vadeles.

Vyriausiais kalbėtojais buvo kongresmanas Vito Marcantonio, darbiečių kandidatas į kongresmaną iš 18-jo kongresinio distrikto, New Yorke; žymusis visumenininkas Dr. W. E. B. DuBois, kandidatas į senatorių; Paul Ross, kandidatas į miesto majorą, ir artistas Paul Robeson. Taipgi kalbėjo vietiniai darbiečių kandidatai ir darbuotojai.

Susitrukdė BMT traukiniai

Praėjusį trečiadienį ant dviejų BMT linijų įvyko nelaimės su traukiniais, tačiau keleiviai nenukentėjo, jei neskaityti nerimo ir pavėlavimų.

Sugedus elektros ryšiui ant Jamaica linijos, buvo sulaikyti šeši traukiniai, vežusieji apie 2,000 keleivių. Nelaimės paliestojo vienas vagonas buvo elektros padegtas, bet motormanas sustabdė traukinį ir ugnį greit užgesino chemikalais.

Netoli Neck Road stoties buvo nušokęs nuo bėgių 3 vagonų traukinys, ėjęs link Manhattan. Kol traukinį atstatė ant bėgių, nugabeno, sutrukdė labai daug traukinių ir žmonių.

Kritikavo kandidatų pažadus

Brooklyno Pilietinė Taryba per savo viršininką Biedermann kritikavo tuos miestinėms valdvietėms kandidatus, kurie labai daug pažada važiuotės pagerinimų. Jis sako, jog daug žadantieji yra "tik sapnuotojai."

Ne kažin kokių naujovių, bet net paprasčiausio greitojo susisiekimo neturi tokia Brooklyno sritis, kuri skaičiumi gyventojų prilygsta Kansas City, New Orleans, Rochester ar Seattle miestams. Toji sritis, nurodė jis, randasi tarp Brighton Beach ir Canarsie.

Liberty Auditorijoje

Auditorijos restaurantas šį sekmadienį, 29-tą, veiks per visą dieną, nes tikisi daug svečių iš tolimų miestų, o taip pat ir brooklyniečių. Greta lietuviams mėgiamiausių taip vadinamų lietuviškų valgių, gaspadinė Ona Globičienė užsakė ir kalakutų (turkių), kad svečiai turėtų gerą pasirinkimą.

Jai talkon valgius gaminti ateis pora kitų gerų gaspadinių. Taigi, visi bus aprūpinti vaišėmis. Restauranto vedėjai iš praktikos jau žino, kad Laisvės koncerto dieną ir restaurantas būna perpildytas svečiais.

★

Gale praėjusios savaitės auditorijoje įvyko trejos vestuvės, vieno seniausių susiedijos klubų puota, vienos bažnyčios sueiga, ir konferencija.

Antradienių vakarais visuomet susirenka lietuvių bolininku tymai. Nemažai lietuvių užeina pažaisti ir penktadienių vakarais.

Penktadienių vakarais visuomet susirenka Aido Choras savo pamokoms.

Šeštadienių popiečiais sucina graži grupė jaunuolių mokytis lietuvių kalbos ir rašybos.

Pataisa

Aprašymuose apie velionį Yuodviršį visur jis buvo pavadintas Juozu. Jo vardas buvo Jonas, ne Juozas. Atsiprašome, kam tas sudarė nemalonumo.

REAL ESTATE
Sekami namai parsiduoda per
Orman & Michelson
REAL ESTATE — INSURANCE

● **MASPETH**—Atskiras mūrinis namas, dviem šeimom su abiejais apartmentais naujam savininkui. Lotas 50X100. Aliejum šildomas. Du garažiai. Apartmentai turi 5 ir 4 kambarius. Prašo $12,500.

● **MASPETH** — Parsiduoda du namai, bendrai subudavoti, turinti po 7 kambarius. Abu garu apšildomi. Lotas kiekvienam — 30x100. Namai parsiduodą kartu arba atskirai. Abejuose yra tenantai, be lysų. Savininkas parduos už prieinamą kainą. Prašo pasiūlymų.

● **RIDGEWOOD**—Šešių šeimų mūrinis, pusiau atskiras namas. Cold flats. Įeigų arti $1,700 per metus. Išlaidų apie $500. Gerai užlaikomas namas. Netoli BMT Subway. Vienas apartmentas bus tuščias. Savininkas prašo $9,500.

● **OZONE PARK**—Trijų šeimų namas ant didelio 60x100 loto. Įeigos yra $142.50 per mėnesį, ir dar 4 kambariai bus tušti. Aliejum apšildomas. Savininkas prašo $18,000, bet gal dar nusileistų.

● **RICHMOND HILL**—Atskiras namas, perdirbtas dėl dviejų šeimų. Trys kambariai su uždarais porčiais bus tušti. Įnešti reikia tiktai $2,700. Yra GI morgičius už $8,200. Aliejum šildomas. Vienas garažius. Netoli Lefferts Blvd. stoties.

Turime keletą gerų apartmentinių namų nuo 12 iki 40 šeimų didumo Brooklyne, Richmond Hill ir Kew Gardens. Taipgi keletą gerų saliūnų. Taipgi vienai ir dviem šeimom namų Woodhavene ir Richmond Hill, Queens Village, ir tt.

Dėl daugiau informacijų kreipkitės pas
Orman & Michelson
111-15 Jamaica Ave., Richmond Hill
Telefonai:
VIrginia 9-0842 arba VIrginia 7-4111

Advokatas Golobinas suteikė daug informacijų

Spalio 20-tos vakarą Liberty Auditorijos patalpose įvykusi prelekcija jos dalyviams suteikė informacijų apie tai, koks tas naujasis McCarrano įstatymas. Ypačiai daug advokatas Globinas aiškino tai, kaip tas įstatymas paliečia sveturgimius.

Nemažai klausimų jis buvo palietęs savo prelekcijoje. Tačiau paskui daugelis dar turėjo jam klausimų, tūlas ir po kelis. Visus klausimus advokatas atsakinėjo.

Kai kurie, turėjusieji reikalų pas advokatus privatiškai, išeidami pagyrė komisiją už surengimą tokios prelekcijos. Jie sako, jog už tiek patarimų, jeigu kiekvienam dalyviui būtų reikėję kreiptis į advokatą paskyrium, privatiškai, būtų turėję sudėti gal daugiau šimtinės. Gi čia apsiėjo sumetimu $14 salės rendai ir susirinkimo sušaukimo išlaidoms padengti. Pageidavo dažniau surengti tokius susirinkimus.

T. D.

Dvi dienas užsitęsusiomis derybomis spaustuvių savininkams su valdiniais tarpininkais ir unijos viršininkais nepavyko išspręsti problemų. Derybos tebevykdomos.

Liet. Literatūros Draugijos narinės duoklės ir nauji nariai

(LLD II Apskrities konferencijos rezoliucija)

Mūsų apskrities kuopų raportai parodė, kad jos per paskutinius metus, daugumoj, veikė vidutiniai gerai ir vidutiniai gerai stovi narinių duoklių mokėjimas. Tačiau dar vis daugumoje kuopų yra nemažai narių nepasimokėjusių duokles už šiuos metus. O kas liečia naujų narių gavimo vajų, tai, pasirodo, dar nieko nėra veikiama. O juk mūsų Draugijos neseniai įvykęs jubiliejinis suvažiavimas kraštai ragino visas kuopas ir narius šiame vajuje rimtai ir nuoširdžiai darbuotis. Suvažiavimas nutarė šiame vajuje laimėti bent jau vieną tūkstantį naujų narių.

Ši II Apskrities konferencija kreipia visų kuopų ir narių dėmesį į šią padėtį. Kiekviena kuopa privalo tuojau susirūpinti savo senų narių duoklių mokėjimu. Reikia stengtis, kad nė vienas senas narys neišsibrauktų iš Draugijos be rimčiausios priežasties. Šiame darbe ypatingai svarbi kuopų valdybų ir veikėjų užduotis.

Mes jokiu būdu neturime sutikti su ta nuomone, kad mūsų Draugijai naujų narių nebegalima gauti. Dar galima gauti ir reikia gauti. Prašome mūsų apskrities kuopas ir narius darbuotis vajuje. Praveskime mūsų Draugijos suvažiavimo nutarimą! Gaukime naujų narių!

Diskusijose kuopų raportų buvo patiekta daug sveikų minčių dėl pagerinimo kuopų susirinkimų. Reikia gerinti, įvairinti susirinkimus su diskusijomis, su užkandžiais, su arbatėlėmis.

Dėl McCarran įstatymo

Mes, LLD II apskrities delegatai, pilnai sutinkame su prezidento Harry S. Trumano nuomone, kad šis įstatymas paneigia Amerikos žmonių demokratines teises, yra nesuderinamas su mūsų Konstitucija ir Teisių Biliumi. Todėl mes karščiausiai raginame, kad New Yorko ir New Jersey senatoriai ir reprezentantai darbuotųsi dėl šio įstatymo atšaukimo būsimojoje Kongreso sesijoje.

Mes taipgi šaukiame visus žmones ir jų organizacijas dalyvauti sąjudyje už įstatymo atšaukimą. Ypatingai sveturgimiai amerikiečiai turėtų rūpintis paremti tą judėjimą, nes McCarrano įstatymas skaudžiausiai užgauna jų teises.

Sveturgimiams ginti komitetas

Mes, šios konferencijos dalyviai, jau seniai sekame Amerikinio Sveturgimiams Ginti Komiteto veiklą ir įsitikinome, kad jis atlieka gražų, naudingą darbą gynimui sveturgimių amerikiečių teisių.

Mes sveikiname neseniai susiorganizavusį Brooklyno ir Apylinkės Lietuvių Komitetą ir pažadame remti jo pastangas. Mes pritariame šaukimui nacionalės sveturgimiams ginti konferencijos, kuri įvyks New Yorke gruodžio 2-3 dienomis ir įgaliname komitetą pasiųsti konferencijon delegaciją.

Žaismaviečių vedėjams paruošti kursas

Toje temoje Policijos Atletiška Lyga pradėjo dešimties pamokų seriją, kaip praneša deputas komisijonierius James B. Nolan. Pirmoji pamoka įvyko spalio 27-tos popietį, PAL Jaunimo Centre, 507 W. 40th St., New Yorke. Lekcijas lankys paskirtieji jaunukams pasilinksminimo centrams vadovauti asmenys. Lekcijas teiks Ben Solomon.

MIRĖ

Albert Diržulaitis, gyvenęs 655 Bushwick Ave., Brooklyne, mirė spalio 23 d. Palaidotas spalio 27-tos rytą. Šv. Jono kapinėse.

Paliko liūdinčią žmoną Marion, sūnus Frederick ir William, brolį Vincent, seserį Mrs. Helen Cavaluzzi, ir kitus artimuosius.

Help Wanted Agcy Tel. Plaza 7-2896
HELP WANTED—FEMALE

Namų darbininkė-virėja. Patyrusi; pilna priežiūra. Dirbanti pora; yra kūdikis, o mergaitė lanko mokyklą. Guolis vietoje; nuosavas kambarys. Paliūdijimai. Gera alga. Mr. H. Kornfeld, 2056 East 22nd St., Brooklyn, N. Y. Arba skambinkite: SH. 3-2423.
(205-207)

Namų darbininkė, patikima ir patyrusi Guolis vietoje ar kitur. Mergaitė 5 m. amžiaus. Geri namai maloniai moteriškei. NAvarre 8-9498.
(205-209)

Namų darbininkė — auklė; nereikia skalbti. Žiemą Floridoje. Guolis vietoje. $80 į mėnesį. Mažas apartmentas. NI. 8-5467.
(206-208)

Namų darbininkė; prižiūrėti kūdikio. Guolis vietoje. Maža alga. Skambinkite: PL. 7-2896.
(206-208)

Namų darbininkė; labai patikima mergina ar moteriškė; vėliausi paliūdijimai. Vėliausi įtaisymai. Guolis kitur. Gera alga. SHeepshead 3-0599. (206-208)

Namų darbininkės. Geros algos. Guolis vietoje ar kitur. Su ar be virimu. GOLD AGENCY, 80 Warren St., N. Y. C. RM. 410A.

Mergina, prižiūrėti 2 m. vaikutį. Guolis vietoje. Patyrimas nereikalingas. Patikima. Mažas apartmentas. IL. 9-3471 ar SL. 6-6106.
(207-209)

Namų darbininkė. Mylinti vaikus. Patyrusi. Turime daugiau pagalbos. Nuosavas kambarys. Alga nenustatyta. IL. 9-2799.

GEROS ŽINIOS APIE ŽILUS PLAUKUS

Jei jūsų plaukai yra žili, jūs pradžiugsite sužinoję, kad naujas prirengimas, vadinamas **NUVIDA** yra išleistas, kuris stebūklingai prašalina plaukų žilumą paprastu įtrinimu į plaukus mažo kiekio jo kartą per dieną. Jums tereikia jo naudoti tiktai iki pageidaujama spalva atsiranda. Naudotojai yra nustebinami šiuom nauju, lengvu būdu, atgavimui naturalių, jaunai išrodančių plaukų. Yra taip sutvarkyta, kad jūs galite gauti kiekį šio puikiausio prirengimo paprastai prisiųsdami TRYSAN CO. Dept. 408, Box 226, Peekskill, N. Y., iškirpę ir įrašę vardą ir antrašą žemiau nurodomoje vietoje. Nesiųskite pinigų, tik užsimokėkite laiškanešiui $2.50, prisskaitant persiuntimą, kai ateis. Bet veikite dabar, iki jis gaunamas.
Name .....
Address .....
City .....
(adv.)

EGZAMINUOJAM AKIS RASOME RECEPTUS DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

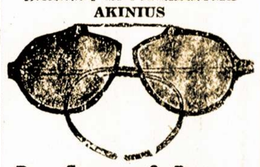

Drs. Stenger & Stenger
Optometristy
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktėliai, ligonių kambariui reikmenys — už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, PH. G.
Tel. EV. 7-6233

Dr. M. Maisel
Staigios ir Įsisenėjusios Vyrų ir Moterų Ligos
Odos Ligos, Bendras Nusilpimas, Inkstai ir Pūslė, Reumatizmas.
Kraujo ir Šlapumo Tyrimas. Ištyrimas $3.00.
107 East 17th Street,
(arti 4th Ave.—Union Square)
New York City.
VALANDOS:
Kasdien 10:00—1:00, 4:00—7:00.
Sekmad. 11:00 A. M. iki 1:00 P. M.

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

Petras Kapiskas
PALAIKO
Bar & Grill
DEGTINĖS, VYNAI
IR ALUS
32 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174

REPUBLIC BAR & GRILL
Savininkas
IGNAS SUTKUS
Patogi vieta pasišnekučiuoti, užkąsti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto
LIKERIO, VYNO ar. ALAUS
Pas Igną Sutkų visada rasi sau pažįstamų
492 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Kampas Union Ave. ir Hooper Street.
TELEVISION
Telefonas
EVergreen 4-8969

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas
EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD